

การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน : กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลแซะ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา

นายเฉลิมชาติ แสไพศาล

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
การบริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภค
สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2556

การศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน : กรณีศึกษา

เทศบาลตำบลชะอำ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อนุมัติให้นับโครงการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณะกรรมการสอบโครงการ

(ศ. ดร.สุขสันต์ หอพิบูลสุข)

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.อวิรุทธิ์ ชินกุลกิจนิวัฒน์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ)

(รศ. ดร.ฉัตรชัย โชติษฐียงกูร)

กรรมการ

(รศ. ร.อ. ดร.กนต์ธร ชำนิประศาสน์)

คณบดีสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์

เฉลิมชาติ แสไพศาล : การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา (BEHAVIOR OF SOLID WASTE MANAGEMENT IN COMMUNITIES MUNICIPAL CHAE, KHONBURI, NAKHON RATCHASIMA) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.อวิรุทธิ์ ชินกุลกิจนิวัฒน์

ในสภาวะปัจจุบันปัญหาขยะในเขตเทศบาลตำบลแชะเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องและเป็นไปตามหลักวิชาการ จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร 405 หลังคาเรือน โดยใช้สูตรการคำนวณตัวอย่างประชากรของ Yamane ผลการศึกษา ชนิดและประเภทขยะในเขตเทศบาลตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 382 คน ใน 4 สัปดาห์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ จำนวน (ร้อยละ 58.10) รองลงมาเป็น ขยะรีไซเคิล (ร้อยละ 25.90) ขยะทั่วไป (ร้อยละ 9.10) และน้อยสุด ขยะอันตราย (ร้อยละ 6.90) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชากรในการจัดการขยะมูลฝอยความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมประชากร ส่วนใหญ่ตอบถูก (ร้อยละ 51.31) และ ตอบผิด (ร้อยละ 48.96) ส่วนในรายข้อ พบว่าข้อที่ประชากรส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุด คือ เศษผัก เศษอาหารทิ้งลงในถังสีใด (ร้อยละ 79.80) ส่วนข้อที่ประชากรตอบผิดมากที่สุดคือ ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติทิ้งลงในถังขยะสีใด (ร้อยละ 78.01) ส่วนการรับรู้ข่าวสาร พบว่าประชากรส่วนใหญ่ได้รับการแนะนำ/ประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่เทศบาล (ร้อยละ 79.30) และน้อยสุดคือ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารแนะนำของทางราชการ (ร้อยละ 44.00) และการมีส่วนร่วมพบว่าประชากรส่วนใหญ่ ได้แนะนำเพื่อนบ้านคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเป็นการช่วยลดปริมาณขยะได้ (ร้อยละ 79.60) และน้อยสุดคือ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน (ร้อยละ 42.20) ผลการศึกษาพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแชะ สรุปได้ดังนี้ ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับพอใช้ด้านพฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ส่วนในด้านพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้

สาขาวิชา วิศวกรรมโยธา

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนักศึกษา _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

CHALERMCHAT SAEPAISARN : BEHAVIOR OF SOLID WASTE
MANAGEMENT IN COMMUNITIES MUNICIPAL CHAE, KHONBURI,
NAKHON RATCHASIMA. ADVISOR : ASSOC. PROF. AVIRUT
CHINKULKIJNIWAT, Ph.D.

Poor waste management is still a major problem in Chae Municipality that the city needs to establish waste management measure introduced by academicians or scholars. Adopted Yamane's formula, the researcher had collected data from 382 population randomly selected from 405 Chae Municipality households for four weeks. The survey of solid waste collected from the 382 participants showed that biowaste was the most found type (58.10%), followed by recyclable waste (25.90%), general waste (9.10%), and hazardous waste (6.90%). The survey of solid waste management literacy suggested that the majority (51.31%) were knowledgeable; meanwhile, less than half of the participants (48.96%) lacked of the knowledge. When looked into specific question, it was found that most participants (79.80%) were able to give correct answer to questions regarding segregation of wastes from food. Meanwhile, the majority of the same group of participants (78.01%) gave incorrect answers to questions about segregation of biodegradable waste. In addition, most of the participants (79.30%) had received information about solid waste management from officers of the municipality, while less than half (44.0%) of them had received the information from other authorities' pamphlets. This indicated that municipality was the first resource for population to access solid waste management information, while information provided by other authorities was the least informative. The survey also unveiled that most participants had involved in solid waste segregation activities. It showed that 79.60% of the participants had encouraged their neighbors to segregate waste before disposal, and 42.20% of them had been active in community's brainstorming activity to find waste reduction solution. The study can be concluded that behavior of solid waste disposal of population of Chae Subdistrict Municipality is satisfactory. The overall solid waste reduction behavior and recycle waste attempt are also satisfactory.

School of Civil Engineering

Academic Year 2013

Student's Signature _____

Advisor's Signature _____

กิตติกรรมประกาศ

รองศาสตราจารย์ ดร.อวิรุทธิ์ ชินกุลกิจนิวัฒน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และกำลังใจ อีกทั้งช่วยแก้ปัญหาและให้แนวทางในการค้นคว้าหาข้อมูล

ศาสตราจารย์ ดร.สุขสันต์ หอพิบูลสุข หัวหน้าสาขาวิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาแก่ข้าพเจ้า และขอบพระคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษา และการทำโครงการมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้า

ขอบคุณเพื่อน ๆ พี่น้องบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการบริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภคทุกท่าน ที่ช่วยเหลือกันตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอบคุณนายชนดล ชัยยุตต์ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแะเซ ที่ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ข้อมูล อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้

ขอบคุณพนักงานเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลแะเซตลอดจนผู้นำชุมชนต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการแจกแบบสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาในครั้งนี้

ขอบคุณบิดา มารดา ตลอดจนเครือญาติ ที่ให้โอกาสทางการศึกษาในครั้งนี้ พร้อมทั้งสร้างกำลังใจ อีกทั้งความเอาใจใส่ จนโครงการนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เฉลิมชาติ แสไพศาล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 แนวทางและวิธีการทำโครงการ.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ประเภทของขยะมูลฝอย.....	5
2.2 ขยะมูลฝอย.....	5
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย.....	8
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ.....	20
2.5 แนวคิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับขยะมูลฝอย.....	22
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	37
3.1 รูปแบบการศึกษา.....	37
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
3.2.1 ประชากร.....	37
3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	37
3.3 เครื่องมือในการศึกษา.....	38
3.3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	38
3.3.2 วิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	41

3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
3.6	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	43
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
4.2	ข้อมูลชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง.....	53
4.3	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของ ประชากรใน การจัดการขยะมูลฝอย.....	62
4.4	พฤติกรรมในการจัดการขยะมูล.....	71
4.5	พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามกลุ่ม.....	73
5	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	86
5.1	สรุปผลการศึกษา.....	86
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	88
	เอกสารอ้างอิง.....	89
	ภาคผนวก ก.....	92
	ประวัติผู้เขียน.....	102

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	44
4.2 จำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	45
4.3 จำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	46
4.4 จำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	47
4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส	48
4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพครอบครัว	48
4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้หลักของครอบครัว	49
4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน)	50
4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว	51
4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทที่พักอาศัยของ ครอบครัว	52
4.11 ข้อมูลประเภทขยะและปริมาณน้ำหนักขยะที่ทิ้ง ในแต่ละสัปดาห์	53
4.12 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามเพศ	54
4.13 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามอายุ	55
4.14 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	56
4.15 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามอาชีพ	57
4.16 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสถานภาพสมรส	58
4.17 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสถานภาพครอบครัว	58
4.18 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามรายได้หลักของ ครอบครัวมาจาก	59
4.19 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยครอบครัว ประมาณ (บาทต่อเดือน)	60
4.20 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว	61
4.21 จำนวนและร้อยละ ของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามประเภทที่พักอาศัยของ ครอบครัว	62
4.22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ขยะมูลฝอย	62

4.23	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามเพศ.....	64
4.24	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามอายุ.....	65
4.25	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	65
4.26	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามอาชีพ.....	66
4.27	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตาม สถานภาพสมรส.....	66
4.28	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตาม สถานภาพครอบครัว.....	67
4.29	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามรายได้ หลักของครอบครัวมาจาก.....	67
4.30	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามรายได้เฉลี่ย ครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน).....	68
4.31	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามสมาชิกใน ครอบครัว.....	68
4.32	จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามประเภท ที่พักอาศัยของครอบครัว.....	69
4.33	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบคำถาม การรับรู้ข่าวสาร.....	69
4.34	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถาม การมีส่วนร่วมของประชากร ในการจัดการขยะมูลฝอย.....	70
4.35	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย.....	71
4.36	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามเพศ.....	74
4.37	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอายุ.....	74
4.38	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอายุ.....	75
4.39	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	76
4.40	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ.....	76
4.41	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ.....	77
4.42	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	79

4.43	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามสถานภาพครอบครัว.....	79
4.44	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามรายได้หลักของ ครอบครัวมาจาก.....	80
4.45	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตาม รายได้หลักของครอบครัวมาจาก.....	81
4.46	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยครอบครัว ประมาณ(บาทต่อเดือน).....	82
4.47	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามจำนวนสมาชิก ในครอบครัว.....	83
4.48	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตาม จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....	84
4.49	เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามที่พักอาศัยของครอบครัว.....	85

สารบัญรูปร่าง

รูปที่	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	44
4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	45
4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	46
4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	47
4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	48
4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพครอบครัว.....	49
4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้หลักของครอบครัว.....	50
4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยครอบครัว ประมาณ (บาทต่อเดือน).....	51
4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว.....	52
4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทที่พักอาศัย ของครอบครัว.....	52
4.11 ประเภทขยะและปริมาณน้ำหนักขยะ ใน 4 สัปดาห์.....	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญที่มาของปัญหา

ปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศไทย ได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามการขยายตัวของเมืองและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภคของประชาชน ในขณะที่หน่วยงานรับผิดชอบในการกำจัดขยะ มีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่มีแนวคิดและนโยบายที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่วนภูมิภาคที่มีหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลที่มีผู้นำที่ได้มาจากการเลือกตั้ง มีทิศทางการทำงานเป็นของตนเองอย่างอิสระ ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวมในจังหวัดไม่มีแกนนำ และเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ทั้งสิ้น ซึ่งหลาย ๆ ครั้งพบว่า การแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยพื้นที่หนึ่งแต่กลับไปสร้างปัญหาเพิ่มเติมให้กับอีกพื้นที่หนึ่ง นอกจากนี้ส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ บุคลากรที่มีความรู้ และสถานที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะ จึงทำให้การกำจัดขยะส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน และกลายเป็นปัญหาระดับชาติไปแล้ว

ในสภาวะปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เนื่องจากส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีหลายประการ เช่น มลพิษต่าง ๆ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เป็นปัญหาที่เกิดจากการบริโภคของประชาชนในปัจจุบันก่อให้เกิดอัตราการเพิ่มปริมาณของขยะมูลฝอยมากขึ้นไม่ว่าจะมาจากการใช้สิ่งของในชีวิตประจำวันของประชาชน การสร้างงานผลิตภัณฑ์ในโรงงานอุตสาหกรรมภาคต่าง ๆ หรือแหล่งอื่นและการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทางทำให้บ้านเมืองไม่สวยงามและสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ จากข้างต้นที่ได้กล่าวมานั้นล้วนก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ยุ่ยากและใช้ระยะเวลายาวนาน เนื่องจากขยะมูลฝอยมีปริมาณมากกว่าที่จะสามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ ทั้งยังส่งผลในภาพรวมกลับสู่สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในเขตพื้นที่

วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพก็คือให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตราย และปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอย การสร้างจิตสำนึก และทัศนคติที่ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ณ แหล่งกำเนิด การส่งเสริมหรือกระตุ้นให้มีการแยกขยะ

มูลฝอยและหมุนเวียนใช้ใหม่อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นการลดจำนวนขยะมูลฝอยได้อีกวิธีหนึ่ง แต่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับแผนการส่งเสริมให้คนในสังคมช่วยกันลดขยะมูลฝอย หลีกเลียงต่อการก่อขยะมูลฝอย เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภควัสดุก่อมูลฝอยโดยไม่จำเป็น การทำลายมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบและการเผาในในประเทศต่าง ๆ เล็งเห็นว่าเป็นวิธีที่ไม่สามารถลดปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากได้ บุคคลและหน่วยงานหลายฝ่ายจึงพยายามหามาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดทำนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ซึ่งต่างเห็นสอดคล้องกันว่าน่าจะมีปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรก่อและทิ้งขยะมูลฝอยในส่วนของผู้ผลิตและผู้บริโภค ด้วยการส่งเสริมให้หลีกเลียงการก่อให้เกิดขยะมูลฝอยให้มากที่สุด พร้อมทั้งกระตุ้นให้มีการลดปริมาณขยะมูลฝอยและสนับสนุนการนำขยะมูลฝอยชนิดต่าง ๆ ไปหมุนเวียนใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากขึ้น

เทศบาลตำบลแะมีพื้นที่ทั้งหมด 2.5 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 9 ชุมชน จำนวนประชากรเทศบาลตำบลแะ ชาย 2,927 คน หญิง 3,224 คน รวม 6,151 คน จำนวน 2,647 หลังคาเรือน มีปริมาณของขยะเพิ่มขึ้นชัดเจน จากปี พ.ศ.2551 มีปริมาณขยะประมาณ 380 ตัน/เดือน และในปี 2552 มีปริมาณขยะประมาณ 400 ตัน/เดือน ในปี 2543 มีปริมาณขยะประมาณ 420 ตัน/เดือน และในปี 2554 มีปริมาณขยะประมาณ 430 ตัน/เดือน และในปัจจุบันมีปริมาณขยะ 450 ตัน/เดือน ในอดีตที่ผ่านมาเทศบาลตำบลแะได้จัดที่ตั้งขยะชนิดแยกประเภทไว้ให้ชุมชนต่างในเขตเทศบาลแะต่อมาถึงขยะที่ใช้ทิ้งขยะแยกประเภทก็เกิดการชำรุดเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา

ในปัจจุบันถึงขยะแยกประเภทก็ได้นำมาใช้จึงไม่มีการแยกประเภทขยะและ จะพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยอัตราการเพิ่มอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น วิธีหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหา และความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย ได้แก่ การรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอันตรายและปัญหาของขยะมูลฝอย สร้างจิตสำนึก และทัศนคติในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน การคัดแยกขยะในเบื้องต้น การทำขยะรีไซเคิลใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในชุมชน และลดปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาชนิดและประเภทขยะในเขตเทศบาลตำบลแะ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
- 1.2.3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแะ การลดการเพิ่มการเกิดขยะมูลฝอย การนำกลับมาใช้ใหม่ การคัดแยกขยะ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขอบเขตในการศึกษาดังต่อไปนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา 9 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนชายทุ่ง ชุมชนสามัคคีมีสุข ชุมชนเพชรพระพรหมชุมชนรุ่นใหม่พัฒนา ชุมชนก้าวหน้ารุ่งเรือง ชุมชนประชาสันติ ชุมชนรวมใจพัฒนา ชุมชนท่าหลวงพัฒนา ชุมชนบูรพา จำนวน 2,647 ครัวเรือนประชากร 6,151 คน (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2556)

1.3.2 ขอบเขตด้านการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้มุ่งเน้นการศึกษาถึงชนิดและประเภทของขยะในเขตเทศบาลตำบลแะ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแะ และพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแะ การลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การนำกลับมาใช้ใหม่

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวความคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมา คณะผู้ทำการศึกษาจึงได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ

1.3.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

เพศ

อายุ

การศึกษา

อาชีพ

สถานภาพสมรส/สถานภาพครอบครัว

ที่มาของรายได้/รายได้

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ประเภทที่อยู่อาศัย

1.3.3.2 ตัวแปรตาม (dependent Variable)

ชนิดและประเภทของขยะ

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแะชะการลดการเพิ่มการเกิดขยะมูลฝอย การนำกลับมาใช้ใหม่ การคัดแยกขยะ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 ทราบถึงชนิดและประเภทของขยะในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแะชะ
- 1.4.2 ทราบถึงพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยและการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแะชะ
- 1.4.3 ทราบถึงพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแะชะ การลดการเพิ่มการเกิดขยะมูลฝอย การนำกลับมาใช้ใหม่ การคัดแยกขยะ

1.5 แนวทางและวิธีการทำโครงการงาน (Methodology)

- 1.5.1 สํารวจโดยการหาข้อมูลจากเทศบาลตำบลแะชะ
- 1.5.2 ใช้แบบสํารวจ แบบสอบถามจากประชากรในชุมชนเทศบาลตำบลแะชะ
- 1.5.3 ใช้โปรแกรม(SPSS)เพื่อประเมินผล

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง“พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลแชะ” อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ประเภทของขยะมูลฝอย

2.2.1 จำแนกตามพิษภัยที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มี ๒ ประเภทคือ

1. ขยะทั่วไป (General waste) หมายถึง ขยะมูลฝอยที่มีอันตรายน้อย ได้แก่ พลาสติก เศษอาหาร เศษกระดาษ เศษผ้า พลาสติก เศษหญ้า และใบไม้ ฯลฯ
2. ขยะอันตราย (Hazardous waste) เป็นขยะที่มีภัยต่อคนและสิ่งแวดล้อม อาจมีสารพิษ ติดไฟหรือระเบิดง่าย ปนเปื้อนเชื้อโรค เช่น ไฟแช็คแก๊ส กระจก สเปรย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หรืออาจเป็นพวกสารเคมีและผ้าพันแผลจากสถานพยาบาลที่มีเชื้อโรค

2.2.2 จำแนกตามลักษณะของขยะ มี 2 ประเภท คือ

1. ขยะเปียกหรือขยะสด (Garbage) มีความชื้นปนอยู่มากกว่าร้อยละ 50 จึงติดไฟได้ยากส่วนใหญ่ได้แก่ เศษอาหาร เศษเนื้อ เศษผัก และผักผลไม้จากบ้านเรือน ร้านจำหน่ายอาหารและตลาดสด รวมทั้งซากพืชและสัตว์ที่ยังไม่เน่าเปื่อย ขยะประเภทนี้จะทำให้เกิดกลิ่นเหม็นเนื่องจากแบคทีเรียย่อยสลายอินทรีย์สาร นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคโดยติดไปกับแมลง หนู และสัตว์อื่นที่มาตอมหรือกินเป็นอาหาร
2. ขยะแห้ง (Rubbish) คือ สิ่งเหลือใช้ที่มีความชื้นอยู่น้อย จึงไม่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น จำแนกได้ 2 ชนิด คือ
 - ขยะที่เป็นเชื้อเพลิง เป็นพวกที่ติดไฟได้ เช่น เศษผ้า เศษกระดาษ หญ้า ใบไม้ กิ่งไม้แห้ง
 - ขยะที่ไม่เป็นเชื้อเพลิง ได้แก่ เศษโลหะ เศษแก้ว และเศษก้อนหิน

2.2 ขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยอาจจะขนาดต่างๆ กัน ตั้งแต่ขนาดตัวถังรถยนต์ไปจนถึงขนาดเล็กพวกฝุ่นละออง ซึ่งก็เป็นขยะมูลฝอยทั้งสิ้นการแบ่งชนิดของขยะมูลฝอย อาจแบ่งออกเป็นชนิดต่าง ๆ ได้ ดังนี้ พิชิตสกุลพรหมณ์ (อ้างถึงใน ธนพร พนาคุปต์, 2538)

1. ขยะสด ได้แก่ ขยะพวกเศษอาหาร พืชผัก เศษเนื้อสัตว์ขยะดังกล่าวได้จากการเตรียมการปรุง และเศษที่เหลือจากการรับประทานแล้ว นอกจากนั้นขยะสดยังเกิดจากตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารสด และสถานที่เก็บและจำหน่ายอาหารอีกด้วย ขยะสดประกอบด้วยอินทรีย์วัตถุพวกที่สลายตัวได้ง่าย หากปล่อยทิ้งไว้นานเกินไปก็จะต้องการนำเปื่อยส่งกลิ่นเหม็นรบกวนได้ จึงควรกำจัดในเวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง
2. ขยะแห้ง ได้แก่ พวกเศษแก้ว กระจบอง ขวด ไม้ ถัง กระจดาษ พลาสติกโลหะต่าง ๆ โดยปกติแล้วขยะแห้งจะมีความชื้นและน้ำหนัก โดยเฉลี่ยน้อยกว่าขยะสดส่วนใหญ่จะสารที่สลายตัวยาก หรือไม่สลายปกปนมาด้วยบางส่วนของขยะแห้งสามารถเผาทำลายได้ จึงทำให้อาจเกิดอ็อกซิเจนได้การเก็บขยะแห้งเพื่อนำไปกำจัดอาจทำในช่วงเวลาที่นานกว่าขยะสด เช่น อาจเก็บเพียงสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือนานกว่านั้นก็ได้ 3. เถ้า ได้แก่ เศษหรือกากที่เหลือจากการเผาไหม้แล้ว ได้แก่ พวกกากเชื้อเพลิงเช่น เถ้า เถ้าถลบละอองเขม่า และพวกกากที่เหลือจากเตาเผาขยะ การเผาไหม้ของเชื้อเพลิงบางชนิดจะเป็นเถ้าบิน (fly ashes) ทำให้เกิดมลภาวะในบรรยากาศและอาจก่อเหตุรำคาญแก่ชุมชนได้
3. ขยะจากโรงงานอุตสาหกรรม ขยะจากโรงงานอุตสาหกรรมจะมีปริมาณ และคุณภาพแตกต่างกันไปตามขนาดและกิจกรรมของโรงงาน เช่น โรงงานน้ำอัดลมมักจะมีขยะจำพวกแก้ว เศษไม้ ฝาจุก โรงงานอาหารสำเร็จรูปบรรจุกระป๋องก็จะมีขยะทั้งสดและแห้ง เช่น เศษเนื้อสัตว์ เปลือกและเศษผลไม้ เศษเหล็ก เป็นต้น โรงงานจึงควรมีวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีที่ถูกต้องเหมาะสม โดยไม่ก่อเหตุรำคาญหรืออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
4. ซากสัตว์ ซากสัตว์ชนิดต่าง ๆ ถือเป็นขยะที่มีอันตรายซึ่งจำเป็นต้องกำจัดอย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะอาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญเนื่องจากกลิ่นเหม็นและเชื้อโรคบางชนิดอาจแพร่กระจายขึ้นได้ในบางประเทศถือว่าซากสัตว์เป็นขยะชนิดพิเศษที่มีการเก็บรวบรวมและกำจัดแยกต่างหากจากขยะชนิดอื่นๆ สำหรับซากสัตว์ที่ตายเพราะโรคระบาดจำเป็นต้องได้รับการกำจัดเป็นพิเศษ
5. ขยะจากถนน ที่เก็บรวบรวมได้จากถนน ส่วนใหญ่จะเป็นพวกใบไม้เปลือกผลไม้ เศษกระจดาษและดิน การดูแลจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมขยะชนิดต่าง ๆ ไปกำจัดถ้าปล่อยทิ้งไว้จะถูกน้ำฝนพัดพาาลงสู่ท่อน้ำสาธารณะทำให้ท่อน้ำอุดตันได้ง่ายการกวาดถนนโดยไม่มีกรทำให้เปียกชื้นเสียก่อนจะทำให้ฝุ่นละอองฟุ้งกระจายได้โดยเฉพาะฝุ่นที่มีเชื้อจุลินทรีย์ปะปนอยู่จะทำให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้โดยง่าย

6. ขยะจากการกสิกรรม ได้แก่พวกของแข็งที่เป็นสิ่งปฏิภูลอันอาจเกิดจากกิจกรรมด้านการเกษตรชนิดต่าง ๆ เช่นเศษพืช หญ้า ฟาง มูลสัตว์ เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นพวกอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายได้เมื่อปล่อยทิ้งไว้ก็จะเกิดการเน่าเปื่อยผุพัง และเกิดกลิ่นเหม็นจนเป็นเหตุรำคาญได้และยังเป็นต้นเหตุมลภาวะทางน้ำและดินได้อีกด้วย
7. ของใช้ชำรุด ได้แก่ ชิ้นส่วนของรถยนต์ ยางรถยนต์เก่าที่เสื่อมสภาพแล้วเตาไฟฟ้า รูด ตู้เย็นชำรุด เฟอร์นิเจอร์ชำรุด ต้นไม้และกิ่งไม้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นขยะที่เกิดจากชุมชน บางชนิดต้องใช้เวลาในการผุพังสลายสภาพทำให้เปลืองพื้นที่ บางชนิดต้องทำให้การจัดเก็บและทำลายเป็นพิเศษ
8. ซากรถยนต์โลกปัจจุบันมักจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับซากรถยนต์ที่เจ้าของไม่อาจกำจัดให้หมดไปได้ มักปล่อยทิ้งไว้ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองพื้นที่ หรือกีดขวางทางจราจรขึ้นได้ ปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องจัดตั้งหน่วยงานสำหรับเก็บและทำลายซากรถยนต์ขึ้น โดยเฉพาะ
9. เศษสิ่งก่อสร้าง ได้แก่พวกเศษไม้เศษโลหะ เศษอิฐ และชิ้นส่วนของคอนกรีต ส่วนใหญ่จะย่อยสลายไม่ได้ทำให้เกิดขวางกั้นความเป็นระเบียบเรียบร้อยและไม่น่าดูโดยปกตินิยมไปกำจัดโดยถมที่ลุ่ม หรือใช้ปรับปรุงพื้นที่
10. ขยะพิเศษ หมายถึง สิ่งปฏิภูลจำพวกขยะที่มีอันตรายเนื่องจากการปนเปื้อนด้วยเชื้อโรค สารเคมีกัมตรังสี หรือเป็นขยะจำพวกเอกสารลับ หรือเอกสารสำคัญที่ต้องทำลาย ขยะพิเศษดังกล่าวนี้บางชนิดมีอันตรายสูงมากต้องใช้ถึงขยะทำขึ้นเป็นพิเศษให้สามารถป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคและสารเคมีได้ไม่ควรนำไปรวบรวมและกำจัดร่วมกับขยะชนิดอื่น ๆ
11. สารตะกอนจากน้ำโสโครก ถือเป็นขยะชนิดหนึ่งที่ต้องกำจัดให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมได้ เพราะกากตะกอนของน้ำโสโครกนอกจากจะมีอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายได้ปะปนมาด้วยจำนวนหนึ่งก็ยังมีเชื้อโรคหรือสารเคมีที่เป็นพิษปะปนมาด้วยหากแบ่งขยะมูลฝอยตามแหล่งกำเนิดสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (บุญต่วน แก้วปิ่นตา, 2541)
 1. ขยะมูลฝอยจากแหล่งเกษตรกรรม (agriculture waste) ของเหลือใช้หรือขยะมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งเกษตรกรรม เช่น เมล็ดพืช ผัก ผลไม้ เศษกิ่งไม้ ใบไม้ ฯลฯ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะถูกทิ้งอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรม หรือของเหลือใช้จากการเกษตรบางชนิด ซึ่งอาจนำมาใช้ผลิตเป็นอาหารสัตว์หรือนำมาใช้คลุมดิน

- ปัจจุบันนี้ขยะมูลฝอยจากแหล่งเกษตรกรรมบางครั้งอาจมีขยะที่อาจเป็นอันตราย ต่อสุขภาพปะปนอยู่ได้ เช่นภาชนะบรรจุสารพิษกำจัดศัตรูพืช
2. ขยะมูลฝอยจากแหล่งอุตสาหกรรม (industrial waste) เป็นขยะมูลฝอยที่เกิดจากการบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบันหน่วยป้องกันสิ่งแวดล้อมแห่งสหรัฐอเมริกาคาดคะเนว่า การเพิ่มปริมาณขยะมูลฝอยอุตสาหกรรมมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี
 3. ขยะมูลฝอยจากโรงพยาบาล (hospital waste) ได้แก่ ของติดเชื้อที่สัมผัสกับเลือดหรือน้ำเหลืองของคนไข้ซึ่งอาจเป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรคได้
 4. ขยะมูลฝอยจากชุมชน (municipalities waste or domestic waste) เป็นขยะมูลฝอยที่มาจากแหล่งชุมชน ผลิตจากบ้าน แหล่งธุรกิจ การบริการและสถาบันต่างๆ ในชุมชนจะมีลักษณะ ชนิด องค์ประกอบปะปนกันหลายชนิด เช่น แก้ว ฝากระดาก โลหะ ยาง หนัง เป็นต้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

ความหมายของพฤติกรรมสุเมธเคียวิศเรศ (2527) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม คือ กิริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบที่เกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าซึ่งจะออกมาจากภายนอกหรือภายในร่างกายได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีสิ่งเร้า กล่าวอีกนัยหนึ่งคือมนุษย์ได้แสดงพฤติกรรมออกมาเนื่องจากเกิดแรงจูงใจที่จะตอบสนองความต้องการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือมีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ฌัษฐดี คงคั่น (2546, หน้า 45) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม หมายถึงการกระทำ หรือกิจกรรมใดๆของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นต่างๆทั้งที่สังเกตได้คือ พฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตไม่ได้หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในอภินิหาร แสงสว่าง (2539) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม (behavior) เป็น 8 การกระทำที่แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆหรือปฏิกิริยาตอบสนองที่ได้เลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้น ๆ

พฤติกรรมของมนุษย์ แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. พฤติกรรมภายนอก คือ พฤติกรรมที่มองเห็นได้ด้วยสายตา เช่นการกระทำการพูด การเดิน การวิ่ง ซึ่งเป็นลักษณะอาการที่แสดงออกมาให้เห็น และสามารถวัดได้
2. พฤติกรรมภายในคือพฤติกรรมที่ไม่สามารถเห็นได้ด้วยสายตาจะอยู่ภายในจิตใจ เช่น การคิดความรู้สึกความเชื่อค่านิยมทัศนคติเป็นพฤติกรรมที่มองไม่เห็นแต่วัดได้โดยใช้เครื่องมือหรือวิธีการศึกษาทั้งนี้บุคคลจะแสดงออกพฤติกรรมแตกต่างกันไปตามสภาพ-แวดล้อมซึ่งการรับรู้ทางสังคมมีอิทธิพลสูงอย่างมากต่อพฤติกรรมของบุคคล

เพราะเมื่อบุคคลได้รับรู้ทางสังคมมาอย่างไรก็จะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการรับรู้ทางสังคมเช่นนั้น ด้วยการแสดงพฤติกรรมของบุคคลจึงเป็นผลมาจากการเรียนรู้ผ่านสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปสูตรพื้นฐานของพฤติกรรมได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้ สิ่งเร้า อินทรีย์ การตอบสนองหรือพฤติกรรม (Stimulus) (Organism) (Response or Behavior) แผนภูมิ 1 แสดงสูตรพื้นฐานของพฤติกรรมองค์ประกอบของพฤติกรรม

สุนีย์ สีสวรรณ (2540) กล่าวว่าพฤติกรรมเป็นผลมาจากการเลือกสรรปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุดในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งย่อมมีจุดหมายปลายทางที่แน่นอน พฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่

1. เป้าหมาย (goal) เป็นวัตถุประสงค์หรือความต้องการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม
2. ความพร้อม (readiness) เป็นระดับของวุฒิภาวะและความสามารถที่จำเป็นต่อการกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ
3. สถานการณ์ (situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสที่เลือกทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ
4. การแปลความหมาย (interpretation) เป็นการพิจารณาสถานการณ์เพื่อเลือกสรรวิธีการที่คิดว่าจะตอบสนองความต้องการมากที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด
5. การตอบสนอง (response) เป็นการดำเนินการทำกิจกรรมที่ได้เลือกสรรแล้ว
6. ผลรับ (consequence) เป็นผลของการกระทำกิจกรรมซึ่งอาจตรงตามเป้าหมายหรือไม่ตรงก็ได้
7. ปฏิกริยาต่อการผิดหวัง (reaction to thwarting) เป็นปฏิกริยาที่เกิดขึ้นเมื่อไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้แต่ถ้ากระทำแล้วหรือพิจารณาแล้ว เห็นว่าเกินความสามารถก็จะเลิกความต้องการนั้นกระบวนการเกิดพฤติกรรมในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นเกิดกระบวนการทางพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะทางพฤติกรรมจำแนกได้เป็น 3 กระบวนการคือ
 1. กระบวนการเรียนรู้ (perception) คือกระบวนการที่รับข่าวสารจากสภาพแวดล้อมโดยผ่านทางระบบประสาทสัมผัสกระบวนการนี้จึงรวมการรู้สึก (sensation) ด้วย
 2. กระบวนการรู้ (cognition) คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตที่รวมสิ่งเรียนรู้การจำการคิดกระบวนการทางจิตจะรวมถึงการพัฒนากระบวนการรับรู้จึงเป็นกระบวนการทางปัญญากระบวนการรับรู้และกระบวนการรู้ที่เกิดการตอบสนองทางด้านอารมณ์เกิดกระบวนการทางด้านอารมณ์ (affect) ทั้ง

กระบวนการรับรู้กระบวนการรู้และกระบวนการทางอารมณ์เป็นพฤติกรรมภายใน (capital letter)

3. กระบวนการเกิดพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม (spatial behavior) คือกระบวนการที่บุคคลมีพฤติกรรม เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมผ่านการกระทำเป็นที่สังเกตได้จากภายนอกเป็นพฤติกรรมภายนอก (สุนีย์ สิววรรณ, 2540)

นอกจากนี้ อาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (พัฒนาสูจ้านง, 2522 อ้างถึงใน ชัชพล โพธิ์สุวรรณ, 2542) ได้แก่

1. กลุ่มสังคม (social group) ได้แก่ กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนในโรงเรียนกลุ่มเพื่อนร่วมสถาบันเดียวกัน เป็นต้น
2. บุคคลที่เป็นแบบอย่าง (identification figure) ได้แก่ พ่อ แม่ พี่น้อง ครูหรือผู้มีชื่อเสียงในสังคม
3. สถานภาพ (status) อาจเป็นสถานภาพที่สังคมกำหนดให้ เช่น เพศ อายุ ศาสนา ฯลฯ หรืออาจเป็นสถานภาพที่บุคคลนั้นหามาได้ด้วยตนเอง เช่น ยศตำแหน่ง ฯลฯ เมื่อบุคคลมีสถานภาพต่างกันพฤติกรรมก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย
4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเช่นปัจจุบันมนุษย์นิยมใช้เครื่องทุ่นแรงเพื่อทำงานแทนการใช้แรงงานคนเหมือนก่อนได้ส่งผลให้พฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
5. กฎหมาย (law) พฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยกฎหมายเช่นการสูบบุหรี่บนรถประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครถือว่าผิดกฎหมาย ดังนั้นพฤติกรรมการสูบบุหรี่บนรถประจำทางก็จะลดลง
6. ศาสนา แต่ละศาสนามีกฎเกณฑ์ข้อห้ามที่แตกต่างกัน ดังนั้นในสถานการณ์อย่างเดียวกันคนที่นับถือศาสนาต่างกันก็อาจแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันได้ทั้งนี้เนื่องมาจากอิทธิพลของศาสนานั้นเอง
7. ขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อต่าง ๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของบุคคลทั้งสิ้น เช่น ประเพณีในการเลี้ยงเด็กของแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันออกไปตามความเชื่อ
8. สิ่งแวดล้อม คนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกัน พฤติกรรมย่อมแตกต่างกันด้วยเช่น คนในชนบทกับคนในเมือง เป็นต้น

9. ทักษะคิด มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของมนุษย์ เช่น นักเรียนมีทักษะคิดไม่ค่อย ดีต่อครูผู้สอนก็มัก จะแสดงพฤติกรรมแปลก ๆ ออกมา เช่น ไม่ตั้งใจเรียนหรือขาดเรียนเมื่อถึงชั่วโมงที่ครูคนนั้นสอน
10. การเรียนรู้ในจิตวิทยา ถือว่าเป็นพฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยตลอด ตั้งแต่เด็กจนโตเช่นเด็กเรียนรู้การปฏิบัติตนจากที่ได้ดูตัวอย่างจากผู้ใหญ่ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
 1. พันธุกรรม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างมากเพราะการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดเห็น
 2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เช่น กลุ่มเพื่อน ครอบครัวสถาบัน ประเทศ เป็นต้น
 3. วุฒิภาวะเป็นการพัฒนาตามธรรมชาติของมนุษย์เมื่อวุฒิภาวะเปลี่ยนไปพฤติกรรมของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย
 4. การเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ประกอบด้วย ปัจจัยย่อย ๆ อีกมากมายที่สำคัญได้แก่สภาพแรงผลักดันทางร่างกายรางวัลและการลงโทษการกระทำซ้ำ เจตคติ ค่านิยมกลุ่มบุคคล ข่าวสาร การจงใจ เป็นต้น

การวัดพฤติกรรม สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (อ้างถึงในนิรมล กลับชุ่ม, 2534) ได้กล่าวถึงวิธีการศึกษาพฤติกรรมมี 2 วิธี คือ

1. การศึกษาพฤติกรรมโดยตรง ทำได้ 2 แบบ ดังนี้
 - 1.1 การสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว (direct observation) เช่นครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียนโดยบอกให้นักเรียนในชั้นได้ทราบว่าครูจะสังเกตดูว่าใครทำกิจกรรมอะไรบ้างในห้องการสังเกตแบบนี้บางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมาได้
 - 1.2 การสังเกตแบบธรรมชาติ (naturalistic observation) คือการที่บุคคลผู้ต้องการสังเกตพฤติกรรมไม่ได้กระทำตนเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของบุคคลผู้ถูกสังเกตและเป็นไปในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกตพฤติกรรมการสังเกตแบบนี้จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมากและสามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายพฤติกรรมในสถานที่ใกล้เคียงกันซ้ำ กัดของวิธีสังเกตต้องทำ เป็นเวลาติดต่อกันเป็นจำนวนหลายครั้ง การสังเกตพฤติกรรมทั้ง ที่ผู้ถูกสังเกต รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตามผู้ถูกสังเกตจะต้องมีความละเอียด ต้องสังเกตให้เป็น ระบบและมีการ

บันทึกเมื่อสังเกตพฤติกรรมได้แล้วนอกจากนี้ผู้สังเกตจะต้องไม่มีอคติต่อผู้ถูกสังเกตซึ่งจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

2. การศึกษาพฤติกรรมโดยทางอ้อม แบ่งออกได้หลายวิธี คือ
 - 2.1 การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่ผู้ศึกษาต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคลหรือกลุ่มของบุคคลซึ่งทำได้โดยการซักถาม เฝ้ายหน้ากันโดยตรง หรือมีคนกลางทำหน้าที่ซักถามให้ก็ได้เช่นใช้ล่ามสัมภาษณ์คนที่พูดกันคนละภาษาการสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมของบุคคลแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ก็คือการสัมภาษณ์โดยทางตรง ทำได้โดยผู้สัมภาษณ์ซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเรื่องราวตามที่ผู้ตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ อีกประเภทคือ การสัมภาษณ์โดยทางอ้อมหรือไม่เป็นทางการผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการอะไรผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยไปเรื่อย ๆ โดยสอดแทรกเรื่องที่จะสัมภาษณ์เมื่อมีโอกาสซึ่งผู้ตอบจะไม่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์เจาะจงที่จะทราบถึงพฤติกรรมวิธีการสัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลมากมายแต่มีข้อจำกัดคือ บางเรื่องผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ต้องการเปิดเผย
 - 2.2 การใช้แบบสอบถามเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเป็นจำนวนมากและเป็นผู้อ่านออกเขียนได้ หรือสอบถามกับบุคคลที่อยู่กระจัดกระจายมากนอกจากนี้ยังสามารถถามพฤติกรรมในอดีตหรือต้องการ และเป็นผู้อ่านออกเขียนได้หรือสอบถามกับบุคคลที่อยู่ห่างหรือสอบถามกับบุคคลที่ต้องการทราบแนวโน้มพฤติกรรมในอนาคตได้ข้อดีอีกประการหนึ่ง คือผู้ถูกศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิดหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ยอมแสดงให้บุคคลอื่นทราบได้โดยวิธีอื่น ซึ่งผู้ถูกศึกษาแน่ใจว่าเป็นความลับและการใช้แบบสอบถามจะใช้เวลาได้ก็ได้
 - 2.3 การทดลองเป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยผู้ถูกศึกษาจะอยู่ในสภาพการควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการ โดยสภาพแท้จริงแล้วการควบคุมจะทำได้ในห้องทดลองแต่ในชุมชนการศึกษาพฤติกรรมของชุมชนโดยควบคุมตัวแปรต่างๆ คงเป็นไปได้ น้อยมากการทดลองในห้องปฏิบัติการจะให้ข้อมูลมีขีดจำกัดซึ่งบางครั้งอาจนำไปใช้ในสภาพความเป็นจริงได้ไม่เสมอไปแต่วิธีนี้มีประโยชน์มากในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลทางด้านการแพทย์
 - 2.4 การทำการบันทึกวิธีนี้ทำให้ทราบพฤติกรรมของบุคคลโดยให้บุคคลแต่ละคนทำบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งอาจเป็นบันทึกประจำวัน หรือศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภท เช่นพฤติกรรมการกินพฤติกรรมการทำงานพฤติกรรมทางสุขภาพ

พฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้นพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2545) อธิบายไว้ว่าการจัดการขยะมูลฝอยนั้นมีวิธีการดำเนินงานอยู่หลายขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. การเก็บรวบรวม (storage and collection) เริ่มตั้งแต่การเก็บขยะมูลฝอยใส่ไว้ในภาชนะไปจนถึงการรวบรวมขยะมูลฝอยจากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำไปใส่ยานพาหนะเพื่อที่จะขนถ่ายต่อไปยังแหล่งกำจัด หรือทำประโยชน์อื่น ๆ แล้วแต่กรณี
2. การขนส่ง (transportation) เป็นการนำ ขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมจากชุมชนใส่ยานพาหนะแล้วนำไปยังสถานที่กำจัดหรือทำประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งอาจเป็นการขนส่งโดยตรงจากแหล่งกำเนิดเลยทีเดียว หรืออาจขนไปพักรวมไว้ที่ใดที่หนึ่งซึ่งเรียกว่า สถานีขนถ่ายก่อนก็ได้
3. การแปรสภาพ (processing) เป็นวิธีการที่จะทำให้ขยะมูลฝอยสะดวกแก่การเก็บขนหรือนำไปใช้ทำประโยชน์อย่างอื่น การแปรสภาพนี้อาจทำได้โดยการบดอัดเป็นก้อน คัดแยกเอาส่วนที่ยังใช้ประโยชน์ได้ออกไปใช้ ทั้งโดยตรงและทางอ้อม
4. การกำจัดหรือการทำลาย (disposal) เป็นวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายเพื่อให้ขยะมูลฝอยนั้น ๆ ไม่เกิดปัญหามลพิษสภาพแวดล้อมอันมีผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของมนุษย์ต่อไปซึ่งแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยนั้นในแต่ละขั้นตอนสามารถเลือกวิธีดำเนินการได้หลายวิธี การพิจารณาเลือกดำเนินการวิธีใดจึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุดคือขยะมูลฝอยถูกเก็บออกไปจากชุมชนอย่างรวดเร็วเรียบร้อย และได้รับการกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้องประหยัดปลอดภัยทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดนั้นต้องมีการพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้
 1. ชนิดปริมาณและลักษณะของขยะมูลฝอย เช่นชนิด ปริมาณตามประเภทของกิจกรรม แหล่งกำเนิดและที่เก็บขนได้
 2. ค่าใช้จ่ายได้แก่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนการดำเนินงานและซ่อมแซมบำรุง รักษา
 3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ได้แก่ การทำให้เกิดมลพิษแก่ดิน และแหล่งน้ำ มลพิษแก่อากาศปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของมนุษย์

4. การนำ เอาทรัพยากรบางส่วนจากขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ได้แก่ทางด้านพลังงาน ด้านวัสดุ ด้านพื้นที่ดิน
5. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจะเห็นว่าองค์ประกอบที่ควรจะนำมาพิจารณาถึงวิธีในการกำกั้นนั้นต้องพิจารณาหลาย ๆ ด้าน ด้วยความรอบคอบและให้เกิดประโยชน์ตลอดจนประหยัดในทุก ๆ ด้าน และสุดท้ายจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่ต้องสูญเสียไปพร้อมๆ กับวิธีการกำกั้นด้วยนั่นคือ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแนวความคิดการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดจากปัญหาการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยในปัจจุบันก่อให้เกิดผลกระทบติดตามมาในหลายด้าน ทั้งต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและต่อสิ่งแวดล้อมดังนั้นประชาชนทุกคนจึงควรเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาซึ่งแนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ดี คือ การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดซึ่งได้แก่วิธีการต่างๆ เพื่อไม่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยมากขึ้นโดยไม่จำเป็นและเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้การกำกั้นขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด (source reduction) ก่อนที่จะไปแก้ที่ปลายเหตุ (end of pipe) ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ประสาน ตั้งสิกบุตร (2539) ว่า “การจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้สร้างขยะเป็นผู้จัดการขยะด้วยตนเอง” หลักการนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยด้วยความรับผิดชอบของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญหากเขารับรู้ภาระและหน้าที่ที่เขาต้องเกี่ยวข้องในฐานะผู้สร้างขยะมูลฝอยมิใช่การทิ้งขยะมูลฝอยตามที่เข้าใจในปัจจุบัน ผู้สร้างขยะควรจะทราบภาระหน้าที่การกำกั้นของเสียที่ตนเองสร้างขึ้นให้คืนสู่สิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมซึ่งในคราวเดียวกันเขาก็ควรจะระลึกถึงการใช้ทรัพยากรที่ง่ายต่อการจัดการและกำกั้นแต่ทำที่อยู่ในขณะนี้ประชาชนถูกระบบการจัดการให้มีผู้ทำหน้าที่กำกั้นขยะมูลฝอยเราจึงเรียกการกำกั้นขยะมูลฝอยว่าเป็นการ “ทิ้งขยะมูลฝอย” เป็นความเข้าใจที่ผิดพลาดมานานและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด มีดังนี้ (สมบุญ จันทร์เมือง, 2542)
 1. การหลีกเลี่ยง (reject) คือการหลีกเลี่ยงหรืองดการใช้และบริโภคสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมเช่น หลีกเลี่ยงการใช้โฟมในการบรรจุหีบห่อ

2. การลดประมาณ (reduce) คือ การลดขนาด จำนวน ปริมาณ วัสดุที่จะก่อให้เกิดขยะมูลฝอย เช่น การใช้ตะกร้าในการ ไปซื้อของ การใช้กระดาษสองหน้าในงานทั่วไป
3. การนำมาใช้ซ้ำ (reuse) คือการนำเอาสิ่งของนั้นกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในสภาพเดิม ของการนำมาใช้ซ้ำ เช่น การนำถุงพลาสติกมาใช้เป็นถุงรวบรวมขยะมูลฝอย การนำขวดมาล้างเพื่อใช้บรรจุน้ำ หรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น
4. การซ่อมแซมเพื่อใช้ใหม่ (repair) คือการนำของชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมปรับปรุงเพื่อให้สามารถใช้งานได้ดังเดิม เช่นการซ่อมแซม แก้ว อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น เตาไรด์ เป็นต้น
5. การแปรสภาพเพื่อใช้ใหม่ (recycle) คือการนำ เอาวัสดุที่ไม่ใช่เข้าสู่กระบวนการแปรเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ วิธีบางอย่างไม่ต้องใช้เทคโนโลยีมากนัก เช่น การนำรองเท้าหรือถังขยะมูลฝอยมาจากยางรถยนต์ในบางวิธีต้องนำเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพ โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงนี้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นต้นได้ โดยการแยกขยะมูลฝอยของตนเองเพื่อนำไปขายให้ผู้รับซื้อของเก่าในท้องถิ่นซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ให้ตนเองอีกด้วยการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนเป็นเรื่องที่มีการกล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน แต่ไม่มีเกณฑ์หรือเครื่องชี้วัดที่ชัดเจนในการจะวัดความเหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไปว่าการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ที่ถูกต้องเหมาะสมควรจะมีกิจกรรมดังต่อไปนี้ คือ
 1. การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนเป็นงานที่กระทำโดยประชาชน ก่อนที่จะส่งให้บริการของรัฐเก็บขนและนำไปกำจัดในขั้นต่อไป ระบบการรวบรวมขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล มีดังนี้ (จํารูญ ยาสมุทร อ้างถึงใน สมบูรณ์ ชันเมือง, 2542)
 - 1.1 ควรมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลไว้ประจำ ครัวเรือน เพื่อรองรับขยะมูลฝอยไว้ชั่วคราวก่อนที่จะนำไปกำจัดต่อไป สถานที่ตั้ง

ถังรองรับขยะมูลฝอยควรตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสมสะดวกในการทิ้งหรือการแยกขยะมูลฝอย

- 1.2 ไม่ควรนำขยะมูลฝอยไปกองทิ้งไว้ตามที่ต่างๆ ภายในบ้านหรือที่สาธารณะ เพราะอาจก่อให้เกิดมลภาวะต่อผู้อื่นและต่อสิ่งแวดล้อม
 - 1.3 ไม่ควรเผาขยะมูลฝอยตามที่ต่างๆ หรือแม้แต่ภายในบริเวณบ้านของ เพราะการเผาขยะมูลฝอยทำให้เกิดควันและเขม่า เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
 - 1.4 ควรมีการจัดการสถานที่รวบรวมขยะมูลฝอย (point of collection) หรือสิ่งของ/วัสดุที่ใช้แล้วหรือใช้การไม่ได้เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมก่อนที่จะนำไปกำจัดอีกทอดหนึ่งหรือนำมาซ่อมแซมปรับปรุงไว้ใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป
 - 1.5 ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย เช่น เศษแก้ว ระเบิด โคมไฟที่ใช้แล้ว ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ ฯลฯ ควรมีสถานที่เก็บรวบรวมที่เป็นสัดส่วน ปลอดภัยจากเด็ก สัตว์เลี้ยง และแหล่งพลังงานความร้อนต่างๆ ก่อนนำไปกำจัดควรเก็บใส่ถุงปิดให้มิดชิด และแยกทิ้งต่างหาก
 - 1.6 ถังรองรับขยะมูลฝอยสามารถที่จะดัดแปลงนำภาชนะที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว เช่น ถังสี ถังผงซักฟอก ฯลฯ นำมาเป็นถังรองรับขยะมูลฝอยได้ ซึ่งระบบการรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยทั่วไปจะมีอยู่ 3 ระบบ คือ
 1. ระบบถังรวม (one-can system) คือสร้างเป็นถังรวมเพื่อใช้เป็นที่รวบรวมขยะมูลฝอยทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็ขยะมูลฝอยเปียก ขยะมูลฝอยแห้ง และจี้เต้า
 2. ระบบสองถัง (two-can system) คือรวบรวมขยะมูลฝอยโดยใช้ภาชนะ 2 ใบ ใบแรกใส่ขยะมูลฝอยเปียก ใบที่สองใส่ขยะมูลฝอยแห้ง และจี้เต้า
 3. ระบบสามถัง (three-can system) คือ เก็บรวบรวมขยะมูลฝอยโดยแบ่งแต่ละชนิดใส่ลงถังแต่ละใบไม่ปะปนกัน และระบบการรวบรวมขยะมูลฝอยที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป คือ ระบบสองถังและระบบสามถัง
2. การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน การจัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากครัวเรือนเป็นสิ่งสำคัญและจะเกิดอรรถประโยชน์

มากกว่าการคัดแยกขยะมูลฝอยที่กองขยะมูลฝอยรวม ณ สถานที่กำจัด เพราะจะใช้จ่ายที่น้อยกว่าส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าคุณภาพของวัสดุที่คัดแยกจะดีกว่า และประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าซึ่งการแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนสามารถทำได้โดยแยกประเภทดังนี้ (เทวัญ พัฒนพงศ์ศักดิ์, 2540)

- 2.1 เศษอาหารเศษผักผลไม้ควรมีการแยกทิ้งลงในภาชนะที่ฝาปิดไม่รั่วซึมนำไปเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร ไก่ เป็ดหรือนำไปฝังกลบ
 - 2.2 เศษใบไม้กิ่งไม้หญ้าหรือสารอินทรีย์ย่อยสลายได้ควรมีสถานที่รวบรวมนำไปทำปุ๋ยหมัก
 - 2.3 เศษกระดาษ ควรแยกประเภทเป็น หนังสือเก่า หนังสือพิมพ์ เศษกระดาษกล่องกระดาษ แล้วนำไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปบริจาค หรือนำไปขาย
 - 2.4 เศษผ้าหรือเสื้อผ้าไม่ใช่แล้วควรแยกนำมาทำเป็นผ้าจี้รีวทำความสะอาดผ้าเช็ดมือ นำมาใช้ประโยชน์ เช่น ใช้เป็นถุงรวบรวมขยะมูลฝอย หรือรวบรวมไว้เพื่อขาย
 - 2.5 พลาสติกได้แก่ถุงพลาสติก ขวดพลาสติกภาชนะที่ทำ ด้วยพลาสติกต่าง ๆ แยกแล้วนำไปใช้ประโยชน์ใช้เป็นถึงรวบรวมขยะมูลฝอย หรือรวบรวมไว้เพื่อขาย
 - 2.6 ขวดแก้วกระป๋องเครื่องดื่มต่างๆ เศษโลหะควรแยกและนำไปใช้ประโยชน์ หรือนำไปกำจัด
 - 2.7 ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตรายต่าง ๆ เช่น ซากถ่านไฟฉายซากแบตเตอรี่ กระป๋องยาฆ่าแมลงควรแยกแล้วนำไปกำจัดหรือทำลายตามความเหมาะสม
3. การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ โดยการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์หลายวิธีการขึ้นอยู่กับสภาพและคุณสมบัติ ของขยะมูลฝอย ความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีหรือทักษะที่ใช้ตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น สถานที่ ค่าใช้จ่าย ตลาดรองรับและความเข้มงวดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่ง gotoh (อ้างในสมบูรณ์ ชันเมือง, 2542) ได้จำแนกไว้เป็น 3 กลุ่ม คือ
- 3.1 ประเภทขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบใหม่ มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การนำขยะมูลฝอยไปใช้ผลิตสินค้าใหม่ในรูปแบบเดิม ได้แก่เศษกระดาษใช้เป็นวัตถุดิบในโรงงานผลิตกระดาษขูดที่ปนเปื้อนน้อย จะถูกนำไปหมุนเวียนใช้ใหม่เมื่อผ่านการทำความสะอาดแล้วเศษพลาสติกใช้เป็นวัตถุดิบในโรงงานหลอมพลาสติกเป็นวิธีการที่ช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างและลดปัญหาสิ่งแวดล้อมอีกทั้งยังช่วยให้เกิดการกระจายรายได้มีการสร้างงานให้กับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบซื้อขายแลกเปลี่ยนของเก่าอีกด้วย
2. การนำขยะมูลฝอยไปใช้ผลิตสินค้าใหม่โดยเปลี่ยนสภาพไปจากรูปแบบเดิม ได้แก่ขยะมูลฝอยประเภทอินทรีย์สารที่สามารถย่อยสลายได้ ส่วนใหญ่คือพวกขยะมูลฝอยสด เช่น เศษพืชผักผลไม้ เศษอาหาร กระดูกสัตว์ มูลสัตว์ต่าง ๆ จะกระทำโดยการนำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์หรือไปทำปุ๋ยหมักเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยลงแล้วยังเป็นการทำให้เกิดธุรกิจซื้อขายผลิตภัณฑ์ใหม่และทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์และการเกษตรลดลงอีกยังช่วยลดปัญหาเน่าเสียของขยะมูลฝอยสดที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ในขณะเดียวกันอีกด้วย
- 3.2 ประเภทขยะมูลฝอยที่สามารถนำไปใช้เป็นจะเป็นขยะมูลฝอยประเภทที่มักจะมีสารประกอบที่สามารถเผาไหม้ปนอยู่จำนวนมากได้แก่ ขยะมูลฝอยจำพวกกระดาษผ้า พลาสติก
- 3.3 ประเภทขยะมูลฝอยที่สามารถนำไปปรับปรุงที่ดิน ขยะมูลฝอยที่เหลือจากการนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าใหม่และการนำไปใช้ประโยชน์ด้านพลังงานแล้วส่วนที่เหลือจากนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพื้นที่ได้โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นหลุมเป็นบ่อ พื้นที่ที่ต้องการยกระดับความสูงซึ่งการนำ ขยะมูล ฝอยไปกลับอย่างถูกหลักสุขาภิบาลในพื้นที่ดังกล่าวนอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยลงแล้วยังเป็นการลดปัญหาด้านกลิ่นพาหะนำโรคที่มีสามเหตุมาจากขยะมูลฝอยได้อีกด้วยจะเห็นได้ว่าการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์เป็นการสร้างคุณค่าขยะมูลฝอยขึ้นมาใหม่และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพได้อีกมากในอนาคตเพราะนอกจากเป็นวิธีการลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้วยังเป็นการสร้างงาน เพิ่มรายได้เสริมสร้าง

สุขภาพชีวิตของมนุษย์ให้ดีขึ้น และเป็นการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ความสำคัญของการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์จึงเป็นสิ่งที่เป็นได้และเกิดผลดีในแง่เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการส่งเสริมสนับสนุนในการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ในทุกระดับทั้งในระดับครัวเรือนชุมชน จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น ทั้งนี้อาจมีการใช้มาตรการทางภาษีและกฎข้อบังคับ กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมในการที่จะใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การกำจัดขยะมูลฝอยวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย มีวิธีการหลายวิธี ดังนี้
 - 4.1 การกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบ (sanitary landfill) คือการกำจัดด้วยการบดอัดขยะมูลฝอยด้วยเครื่องจักรกล เพื่อให้ขยะมูลฝอยยุบตัวหรือมีความหนาแน่นมากขึ้นเสร็จแล้วมีการบดอัดปิดทับผิวขยะมูลฝอยที่บดอัดแล้วด้วยวัสดุถมกลับ (cover material) หรือดินที่มีความเหมาะสมแล้วปล่อยให้ขยะมูลฝอยเกิดการสลายตัวไปอย่างช้า ๆ ประมาณ 3 – 5 ปี หลังจากนั้นสามารถใช้พื้นดินดังกล่าวทำประโยชน์ต่าง ๆ ได้
 - 4.2 การกำจัดโดยวิธีการทำปุ๋ยหมัก (composting) คือ การย่อยสลายอินทรีย์สารโดยอาศัยขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์ที่ย่อยได้ให้เป็นธาตุอาหารที่ค่อนข้างจะคงรูป โดยมีสีดำค่อนข้างแห้ง และมีคุณค่าในการนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพดิน
 - 4.3 การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีเผา (incineration) คือการเผาในเตาเผาที่ถูกหลักสุขาภิบาล ซึ่งจะทำให้การเผาไหม้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ไม่ทำให้เกิดกลิ่นและควัน รวมทั้งไม่ทำให้เกิดปัญหาทางด้านมลภาวะทางอากาศ (air pollution) ขึ้นได้ แนวโน้มการกำจัดขยะมูลฝอยในอนาคต จะเป็นการหลีกเลี่ยงหรือลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยลดน้อยลง และลดความเสี่ยงต่อมลภาวะที่จะเกิดขึ้นจากขยะมูลฝอยอันเป็นลักษณะของการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง จากแนวคิดพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย สามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรม คือ การกระทำ กิริยาอาการที่แสดงออกตอบสนอง หรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อเกิดการรับรู้หรือเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าทั้งภายนอกและภายใน ที่มากระตุ้น ทั้งที่สังเกตได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน และสังเกตไม่ได้ เช่น การฟัง

การจำ การคิด เป็นต้น และวิธีดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยที่สำคัญนั้นเริ่มตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง การแปรสภาพการกำจัดหรือทำลายโดยแต่ละขั้นตอนที่สามารถเลือกวิธีดำเนินการได้หลายวิธีการพิจารณาเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งจึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุด คือขยะมูลฝอยถูกเก็บออกไปจากชุมชนอย่างรวดเร็วเรียบร้อยและได้รับการกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ประหยัด ปลอดภัย ทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ที่สุด และแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมให้การกำจัดขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากขึ้นและช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดได้ คือ การจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด และเป็นการจัดการที่ทำ ได้ง่ายและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย แต่ก็ต้องการความร่วมมือจากประชาชนมากที่สุดด้วยและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด มีดังนี้ 1. การหลีกเลี่ยง 2. การลดปริมาณ 3. การนำ มาใช้ซ้ำ 4. การซ่อมเพื่อใช้ใหม่ และ 5. การแปรสภาพเพื่อใช้ใหม่ซึ่งการกำจัดดังกล่าวนอกจากจะทำให้เกิดผลดีต่อการจัดการขยะมูลฝอยแล้วยังเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรวมทั้งขยะมูลฝอยของประชาชนที่เหมาะสมด้วย ดังนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอย ควรมีการวางแผนและกระตุ้นให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งสามารถทำได้หลายๆ วิธี และควรทำพร้อมๆ กัน อาจจัดทำเป็นโครงการรณรงค์ให้ความรู้ สร้างจิตสำนึก โดอาศัยการประชาสัมพันธ์ตามสื่อที่มีอยู่ เช่น การประชาสัมพันธ์โดยใช้โปสเตอร์ติดประกาศตามสถานที่ราชการ จัดให้เสียงตามสายหรือมีการรณรงค์ให้ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแก่นักเรียนในสถานศึกษาตลอดจนการรณรงค์ส่งเสริมการใช้วัสดุที่เหมาะสมในกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับการศึกษาคั้งนี้ จะใช้วิธีการศึกษาพฤติกรรมทางอ้อม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการศึกษา

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อการรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับเป็นกระบวนการเลือกรับข่าวสารการจัดการข่าวสารเข้าด้วยกันและการตีความข่าวสารที่ได้รับตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเองการรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสื่อสารทัศนคติและความคาดหวังของผู้สื่อสารซึ่งการรับรู้ของแต่ละคนแต่ละกลุ่มมีความต่างกัน

ความล้มเหลวของการสื่อสารจึงอาจเกิดขึ้นได้หากเราไม่ยอมรับความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ของแต่ละคน ทั้งนี้ คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ทั้งหมดแต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวต่างกัน ฉะนั้นเมื่อได้รับข่าวสารเดียวกันผู้รับสารสองคนอาจให้ความสนใจและรับรู้ข่าวสารเดียวกันต่างกัน หากการรับรู้ต่างกันมาก กาคิดตามวารสารต่าง ๆ ก็จะเป็นไปคนละทางเกิดปัญหาการสร้างความเข้าใจต่อกันและเป็นผลให้การสื่อสารไม่

สัมฤทธิ์ผล (วิภาดา เจริญลาภ, 2539) ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม (KAP) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) การเปลี่ยนแปลงทั้งสามประเภนี้เกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือเมื่อผู้รับสารได้รับสารก็จะทำให้เกิดความรู้เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะไปมีผลทำให้เกิดทัศนคติและขั้นสุดท้ายคือการก่อให้เกิดการกระทำทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารหรือสื่อมวลชนว่าเป็นตัวแปรต้นที่สามารถเป็นตัวนำการพัฒนาเข้าไปสู่ชุมชนได้ด้วยการอาศัย KAP (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533) อ้างถึงใน ชาติศา เนียมมณี และ เกศสิรี ปันธุระ, 2549) ยกตัวอย่าง เช่น นำข้อมูลข่าวสารไปเผยแพร่เพื่อให้ประชาชนในสังคมได้รับทราบว่าจะขณะนี้ในสังคมมีปัญหาอะไรเมื่อประชาชนได้รับทราบข่าวสารนั้น ๆ ย่อมก่อให้เกิดทัศนคติและเกิดพฤติกรรมต่อไป ซึ่งมีลักษณะสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้จึงต้องมีการสื่อสารที่ดี ลักษณะของสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โรเจอร์ (Roger, 1983 อ้างถึงใน ชลพกา เศรษฐพิทยากุล, 2548) กล่าวว่าเป็นการสื่อสารหมายถึง กระบวนการที่ความคิดข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสารด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสารโดยที่ผล ของการ สื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ทักษะและพฤติกรรมของผู้รับสาร องค์ประกอบที่จำเป็นในการสื่อความหมาย จะมีอยู่ 4 อย่าง คือ

- 1) ผู้ส่งสาร (source, sender, originator) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่เป็นผู้ให้ข่าวสารเป็นต้นตอของข่าวสารผู้ส่งข่าวในด้านสื่อสารมวลชน คือ ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ ผู้จัดรายการวิทยุ โทรทัศน์
- 2) ตัวข่าวสาร (message) หรือข้อมูล (information) ได้แก่ ข้อเท็จจริง แนวคิด สัญลักษณ์ ความรู้สึก อารมณ์ ฯลฯ ทั้งที่เป็นถ้อยคำ ภาษาและที่ไม่ใช่ถ้อยคำภาษา
- 3) ช่องทาง (channel) หรือสื่อ (media) หมายถึงช่องทางหรือสิ่งที่ช่วยในการถ่ายทอดข่าวสารเป็นไปได้อย่างสะดวกและถูกต้องตามความชัดเจนตามความประสงค์ของผู้ส่งข่าวสารได้แก่ เครื่องมือที่ทำให้ผู้รับสารมองเห็น ได้ยิน และสัมผัสกับข่าวสารมาก

ที่สุดดังนั้นก็จะเป็นการอธิบาย เขียนจดหมาย โทรศัพท์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

- 4) ผู้รับ สาร (receiver) คือบุคคลผู้ได้รับข่าวสารที่ผู้ส่งข่าวสารส่งมาให้ผู้รับข่าวสาร จากสื่อมวลชน คือผู้ชมโทรทัศน์ ผู้ฟังวิทยุ และผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ตามปกติเมื่อผู้รับ สาร ได้รับสารแล้วมีปฏิกิริยาเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) กระบวนการสื่อ ความหมายจะได้ผลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้รับข่าวสารด้วย ถ้าเป็นผู้รับ ข่าวสารไม่สนใจ ไม่ตั้งใจที่จะฟังและรับข่าวสารไม่ตั้งใจที่ฟัง และรับข่าวสารการ สื่อความหมายก็จะไม่ได้ผลหรือสื่อความหมายในทางที่ผิด (สงวนศรี วิรัชชัย อ้างถึง ในชลพกา เศรษฐพิทยากุล, 2548) นักจิตวิทยาสังคมคนสำคัญในปัจจุบันได้กำหนด ขั้นตอนในการเปลี่ยนแปลงผู้รับไว้ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การสนใจรับสาร
- 2) การเข้าใจเนื้อหา
- 3) การยอมรับเปลี่ยนแปลงตาม
- 4) การเก็บจำ
- 5) การกระทำ

แสดงว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนกับผู้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและใน บางกรณีจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการกระทำ ด้วยอันเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องกันจากแนวคิด เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ สามารถสรุปได้ว่าการรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การสื่อสาร ที่สนใจ และความคาดหวังของผู้สื่อสารซึ่งการรับรู้ของแต่ละคนแต่ละกลุ่มจะมีความต่างกัน ดังนั้น ในการเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ โดยผ่านสื่อมวลชนนั้น ควรนำเสนออย่างต่อเนื่อง ช้า กั้นบ่อย ๆ จำทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสารอันจะก่อให้เกิดความสนใจ เข้าใจ และยอมรับในที่สุดและ ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อบุคคลและสื่อมวลชนซึ่งผู้ ศึกษาคิดว่า การรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อจะมีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนใน เขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบ้านกรบุรี จังหวัดนครราชสีมา

2.5 แนวคิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับขยะมูลฝอย

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการความหมายของความรู้ความรู หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้มีการเก็บรวบรวมสะสมไว้ ซึ่งได้ จากการสังเกต ประสบการณ์หรือรายงานเอกสาร (อาภาพร เอกวัฒน์กิจ, 2544, หน้า 48) ความรู้ เป็น พฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น

ไฉน จำได้ ความรู้สึกขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมายข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา (ประภาเพ็ญ สุวรรณ อ่างถึงใน อักษร สวัสดิ์, 2542, หน้า 26) แหล่งที่มาของความรู้อาจแบ่งออกได้เป็น 5 แหล่ง (อาภาพร เอกวัฒนกิจ, 2544, หน้า 49)

1. ความรู้ที่พระเจ้าเป็นผู้ให้ (resealed knowledge) เป็นความรู้อมตะ เป็นที่เชื่อกันว่า ความรู้ประเภทนี้จะทำให้คนเป็นนักปราชญ์ได้แก่ความรู้ที่ได้จากคำ สอนของศาสนา ต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นจริงเพราะความเชื่อใครจะดัดแปลงแก้ไขไม่ได้
2. ความรู้ที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญ (authoritative knowledge) เช่น หนังสือพจนานุกรม การวิจัย เป็นต้น
3. ความรู้ที่เกิดจากการหยั่งรู้ (intuitive knowledge)
4. ความรู้ที่ได้จากการคิดหาเหตุผล (rational knowledge) เป็นความรู้ที่แสดงความเป็นจริงอยู่ในตัวเอง ปัจจัยที่ทำให้การคิดหาเหตุผลไม่ถูกต้องคือความลำเอียง ความสนใจ และความชอบ
5. ความรู้ได้จากประสาทสัมผัส (empirical knowledge) ได้แก่ การเห็นการไฉน การได้จับต้อง และการสังเกต บลุ่มและคณะ (อ่างถึงใน สมบูรณ์ ชันเมือง, 2542) ได้จัดระดับความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความรู้ ความคิด และการนำความรู้ไปประยุกต์ ดังนี้
 1. ความรู้ (knowledge) เป็นความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความของสิ่งต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับวิธีการที่จะใช้เกี่ยวกับเฉพาะสิ่ง
 2. ความเข้าใจ (comprehension) หมายถึงการมีความเข้าใจในความรู้ที่เรียน โดยสามารถอธิบายคำพูดของตนเอง
 3. การนำความรู้ไปประยุกต์ (application) หมายถึงความสามารถจะนำสิ่งที่เรียนรู้นำมาใช้ในประสบการณ์ชีวิตประจำวัน
 4. การวิเคราะห์ (analysis) หมายถึง ความสามารถที่แบ่งที่ต้องได้เรียนรู้ออกเป็นส่วนย่อยและแสดงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยเหล่านั้น
 5. การสังเคราะห์ (synthesis) ความสามารถที่จะรวบรวมสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือประสบการณ์เข้าเป็นสิ่งใหม่
 6. การประเมินผล (evaluation) หมายถึงความสามารถที่จะใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้การวัดความรู้เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิดแต่ละชนิดมีความเหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไปการวัดความรู้ที่นิยมกันโดยทั่วไป คือการวัดหรือข้อสอบ แบบวัดหรือ

ทดสอบถือว่าเป็นสิ่งเร้าที่นำไปเร้าผู้ถูกสอบให้แสดงอาการตอบสนองออกมาด้วยพฤติกรรมบางอย่างเพื่อให้สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถนับจำนวนปริมาณได้เพื่อนำไปแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้นรูปแบบของแบบทดสอบมีอยู่ 3 ลักษณะ ดังนี้ (สุนีย์ สีสวรรณ, 2540)

1. แบบทดสอบปากเปล่า เป็นการทดสอบโดยใช้การโต้ตอบด้วยวาจา หรือคำพูดระหว่างผู้ทำการทดสอบกับผู้ถูกทดสอบโดยตรงหรือบางครั้งเรียกว่า การสัมภาษณ์
2. แบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ 2.1 แบบความเรียง เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบายบรรยายเรื่องราวประพันธ์หรือวิพากษ์ วิเคราะห์ เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้นั้น 2.2 แบบจำกัดความเป็นข้อสอบที่ให้ผู้ตอบพิจารณาเปรียบเทียบตัดสินข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ มี 4 แบบ คือ ถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ
3. ข้อสอบภาคปฏิบัติเป็นข้อสอบที่ไม่ได้ต้องการให้ผู้ตอบสนองออกมาด้วยคำพูดหรือเขียนเครื่องหมายใด ๆ แต่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำมักเป็นข้อสอบในเนื้อหาวิชาที่ต้องการให้ปฏิบัติจริงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ขยะมูลฝอยและการจัดการการขาดความรู้ความเข้าใจในปัญหาการจัดการ ขยะมูลฝอยของประชาชน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณของขยะมูลฝอยในชุมชน สื่อสารมวลชนโดยเฉพาะวิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อที่ทำให้คนในสังคมโดยทั่วไปชอบความสะดวกสบายให้แก่ตนเอง การจับจ่ายใช้สอยของพ่อบ้านแม่บ้านและประชาชนทั่วไปใช้ถุงพลาสติกในการใส่ของ เพราะง่าย คล่องตัวและสะดวกในการพกพาไปในที่ต่างๆ เมื่อเสร็จภารกิจแล้วถึงพลาสติกดังกล่าวเป็นขยะมูลฝอยไปโดยสภาพและพบเห็นเคลื่อนบริเวณต่าง ๆ เช่น บ้านเรือน ชุมชน ถนนหรือแม่น้ำ ถ้าคล่องหากสื่อมวลชนจะช่วยประชาสัมพันธ์ให้เห็นสิ่งที่เกิดโทษอย่างมหันต์จากการใช้ถุงพลาสติก จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในระดับหนึ่งในการช่วยกันกำจัดขยะมูลฝอย และกากของเสียได้ และอีกลักษณะอย่างหนึ่งที่พบเห็นคือ การทิ้งขยะมูลฝอยที่ไม่เป็นที่เป็นทางทำให้เกิดการเพิ่มปริมาณของขยะมูลฝอยอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนและประชาชนในชุมชน (อรุณรัศมี จันทราช, 2543) ความหมายของขยะมูลฝอย ขยะหรือมูลฝอย (solid waste) หมายความถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหารเศษสินค้า

เศษวัสดุ กระจกพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร วัสดุสัตว์ ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนนตลาดที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นและหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือคร้วเรือนยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช่แก้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน (กรมควบคุมมลพิษ, 2548, หน้า 3) การศึกษาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยจะมีค่า กลุ่มค่า หรือวิธีที่เกี่ยวข้องมากมาย กรมควบคุมมลพิษได้ให้ค่านิยามต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในหนังสือคู่มือแนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้นการลดและการใช้ประโยชน์ขยะเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการดำเนินการซึ่งในการวิจัยเรื่องพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชะอำ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ในครั้งนี้มีค่าที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2548, หน้า 6-7)

ขยะย่อยสลาย (compostable waste) หรือมูลฝอยย่อยสลายหมายความว่าขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่นเศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น

ขยะรีไซเคิล (recyclable waste) หรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ หมายความว่าขยะของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้โดยการนำมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในขบวนการผลิตหรือใช้สำหรับผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น แก้ว กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียมยางรถยนต์ เป็นต้น

ขยะอันตราย (hazardous waste) หรือมูลฝอยอันตราย หมายความว่าขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิดวัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุที่ติดไฟ วัตถุที่กัดกร่อนวัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคืองวัตถุอื่นไม่ว่า จะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อมเช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระป๋องสเปรย์ บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

ขยะทั่วไป (general waste) หรือมูลฝอยทั่วไปหมายความว่าขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิลและขยะอันตรายมีลักษณะที่ย่อยสลายยากไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น กล่องนม UHT ห่อพลาสติกใส่ขนม กระจกพลาสติกบรรจุผลซัฟฟอก

พลาสติกห่อลูกอม ซองมะหมีกึ่งตำ วัสดุรูป ถุงพลาสติกเบื่อนเศษอาหาร โฟมเบื่อนอาหาร ฝอลัยเบื่อนอาหาร เป็นต้น

ภาชนะรองรับขยะ (storage container) หมายความว่าภาชนะสำหรับเก็บกักและรวบรวมขยะแต่ละประเภท ณ แหล่งกำเนิดต่าง ๆ เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดการปนเปื้อนของขยะที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ใหม่รวมทั้งสามารถนำขยะไปกำจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การคัดแยกขยะ (waste separation) หมายความว่ากระบวนการหรือกิจกรรมจัดแบ่งหรือแยกขยะออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะองค์ประกอบ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม โดยใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรกลเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่หรือใช้ประโยชน์ทางพาณิชย์

การใช้ประโยชน์ขยะ (waste utilization) หมายความว่าการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่รูปแบบต่าง ๆ เช่น การแปรรูปใหม่ การใช้ซ้ำการใช้ประโยชน์ด้านพลังงาน การหมักปุ๋ยและการนำขยะมาเป็นเชื้อเพลิงแข็ง เป็นต้น

การใช้ซ้ำ (reuse) หมายความว่า การนำขยะรีไซเคิล ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัตถุเหลือใช้กลับมาใช้อีกในรูปลักษณะเดิมโดยไม่ผ่านขบวนการแปรรูปหรือแปรสภาพ

การแปรรูปใช้ใหม่ (recycling) หมายความว่า การนำขยะรีไซเคิลของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต หรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

การหมักทำปุ๋ย (composting) หมายความว่า การนำเอาขยะที่ย่อยสลายได้มาแปรสภาพโดยวิธีการหมักโดยอาศัยขบวนการทางวิทยาของจุลินทรีย์ในการย่อยสลายอินทรีย์

ธนาคารขยะ หมายความว่า กิจกรรมการซื้อขายขยะรีไซเคิลในโรงเรียนหรือชุมชนโดยรายได้ที่เกิดขึ้นจะถูกบันทึกลงสมุดคู่ฝากของสมาชิกซึ่งสามารถฝากหรือถอนได้ในลักษณะเดียวกับธนาคารพาณิชย์ ขยะรีไซเคิลจะถูกเก็บรวบรวมไว้และจำหน่ายให้กับชาเล้ง หรือร้านรับซื้อของเก่าต่อไปชนิดและประเภทของขยะมูลฝอยอันตราย

ปัจจุบันการเพิ่มปริมาณของประชากรและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการดำเนินชีวิตก่อให้เกิดขยะมูลฝอยอันตรายประเภทต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะขยะมูลฝอยอันตรายจากบ้านเรือ ซึ่งหากไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกวิธีอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของคนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ซึ่งขยะมูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ขยะอันตรายจากบ้านเรือน เช่น ถ่านไฟฉายที่หมดอายุการใช้งานแล้ว กระจกยาฆ่าแมลง ยารักษาโรคที่หมดอายุแล้วหลอดไฟหมดอายุ โดยเฉพาะหลอดเรืองแสง ซึ่งมีการฉาบสารวาวแสงซึ่งหากหลอดชำรุดจะทำให้สารนี้ออกมาเป็นอันตรายได้ แบตเตอรี่ที่

หมดอายุเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุด น้ำ มັນเครื่องเก่า เป็นต้น และประเภทที่ 2 คือขยะอันตรายจากสถานพยาบาล ซึ่งเรียกกันทางวิชาการว่า “ขยะติดเชื้อ” ซึ่งได้แก่ขยะที่ปนเปื้อนเลือด หนอง เสมหะ ของเหลวจากร่างกายผู้ป่วย ฝ้ายทำแผล สำลี เข็มฉีดยาขวดยาน้ำเกลือที่ใช้แล้ว เป็นต้น

วิธีการที่จะกำจัดขยะอันตรายนั้นมีหลากหลายวิธีด้วยกัน แต่ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือการทิ้ง ซึ่งสามารถทำได้ง่าย ๆ โดยนำ ขยะอันตรายใส่ถุงขยะให้มิดชิดและนำไปทิ้งในถังขยะพิเศษ ซึ่งทางการจัดไว้ให้สำหรับทิ้งขยะประเภท ขยะอันตรายเท่านั้นซึ่งการกำจัดในขั้นตอนไปจะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในหน่วยที่มีหน้าที่กำจัดขยะอันตรายโดยเฉพาะอันตรายจากขยะมูลฝอยอันตรายสรุปได้ดังนี้ บำรุง รื่นบันเทิง (อ้างอิงใน ธนาพร พนาคุปต์, 2538)

1. ขยะมูลฝอยอันตรายบางชนิดหากจัดการไม่ถูกวิธี ไม่ถูกวิธีอาจทำให้เกิดการเจ็บป่วยรุนแรง และเจ็บพลัน หรือทำให้เสียชีวิตได้ เช่น
 - 1.1 พิษภัยจากแมงกานีส พบได้จากถ่านไฟฉาย ตะกอนสีเครื่องเคลือบดินเผา ฯลฯ มีผลต่อสุขภาพ คือ ปวดศีรษะ ง่วงนอน อ่อนเพลีย ซึมเซาอารมณ์แปรปรวน ประสาทหลอน เกิดตะคริวที่แขนขา สมองสับสน สมองอึกเสบ
 - 1.2 พิษภัยจากสารปรอท พบได้จากหลอดฟลูออเรสเซนต์ หลอดนีออน ยางฆ่าแมลง กระจกส่องหน้า ฯลฯ มีผลต่อสุขภาพ คือทำให้เกิดระคายเคืองต่อผิวหนัง เหงือก บวมอึกเสบ เลือดออกง่าย ปวดท้องท้องร่วงรุนแรง กล้ามเนื้อกระดูกหงุดหงิด
 - 1.3 พิษภัยจากตะกั่ว พบได้จากแบตเตอรี่รถยนต์ ยางฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช ตะกอนสี ฯลฯ มีผลต่อสุขภาพ คือ ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ตัวซีด ปวดท้องปวดเมื่อย กล้ามเนื้อ มีอาการทางสมอง ความจำเสื่อม ชักกระดูก หมดสติลง
 - 1.4 พิษภัยจากฟอสฟอรัส พบได้จากยาเบื่อหนู ตะกอนสี ฯลฯ มีผลต่อสุขภาพ คือ เหงือกบวม เยื่ออึกเสบ
 - 1.5 สารเคมีประเภทอื่น ๆ เช่น สเปรย์ ยาข้อมผม ยาทาเล็บ และยาล้างเล็บที่หมดสภาพ ฯลฯ มีผลต่อสุขภาพ คือเกิดการระคายเคืองผิวหนังและปวดศีรษะ หายใจขัด เป็นลม
2. การกำจัดขยะมูลฝอยอันตรายอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสมอาจก่อให้เกิดปัญหาขยะยาวได้ คือสามารถสะสมอยู่ในดิน และน้ำได้เป็นเวลานาน ทำให้เกิดการปนเปื้อนน้ำผิวดิน และน้ำใต้ดินที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค
 - 2.1 สามารถสะสมอยู่ในพืชและสัตว์ที่เป็นอาหารของคน
 - 2.2 สามารถสะสมอยู่ในเนื้อเยื่อของคนและลูกหลานจนถึงขั้นอันตรายต่อชีวิต

3. การจัดการขยะมูลฝอยสามารถทำให้เกิดโรคในสัตว์เลี้ยงหรือทำให้เกิดผลิตผลทางการเกษตรลดลงได้
4. การจัดการขยะมูลฝอยอันตรายอย่างไม่ถูกต้อง จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจหลายด้าน เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
5. ส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจและทำให้บริเวณที่มีขยะอันตรายเกิดสภาพที่ไม่น่าดู และเป็นอันตรายต่อสุขภาพทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

สำหรับแนวทางปฏิบัติของประชาชนในการแก้ปัญหา ได้แก่

1. ต้องมีการแยกขยะมูลฝอยอันตรายออกจากขยะมูลฝอยทั่วไปเก็บไว้ให้เป็นสัดส่วน และปลอดภัย เช่น แบตเตอรี่หรือถ่านไฟฉายที่ใช้แล้วควรเก็บรวบรวมใส่ถุงและแยกทิ้งต่างหากจากขยะมูลฝอยทั่วไป และควรเลือกใช้แบตเตอรี่ที่สามารถนำมาชาร์จไฟได้เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยและรักษาสภาพแวดล้อม
2. ระวังสปรัย ต้องแน่ใจว่าหมดแล้วจริง ๆ ถึงจะนำไปทิ้ง เพราะสามารถระเบิดหรือติดไฟได้
3. พยายามนำ ขยะมูลฝอยอันตรายหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เท่าที่จะเป็นไปได้ นอกจากจะเป็นการประหยัดแล้วยังจะสามารถช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยอันตราย
4. นำขยะมูลฝอยอันตรายให้เทศบาลหรือสุขาภิบาลเผาในเตาที่มีการควบคุมความร้อนให้อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถทำลายสารพิษนั้นๆ ได้พร้อมทั้งกำจัดส่วนที่เป็นจีเอ็มโอให้ถูกต้อง
5. ในกรณีที่ไม่สามารถนำขยะมูลฝอยอันตรายส่งให้เทศบาลและสุขาภิบาลได้ก็ควรนำขยะมูลฝอยอันตรายห่อด้วยกระดาษหนาๆ ให้มิดชิดแล้วฝังดีโดยพิจารณาสถานที่ฝังให้เหมาะสม โดยไม่ให้มีการแพร่กระจายของสารพิษ
6. ควรจัดระบบการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย เช่น ระบบถัง 3 ใบ โดยแยกเก็บขยะออกเป็น 3 ถัง ถังสีดำ ใช้ใส่ขยะเปียก ถังสีเขียวใส่ขยะแห้งและถังสีแดงใส่ขยะอันตราย
7. ขยะมูลฝอยประเภทสารเคมีต่างๆ ก่อนนำไปกำจัดควรจะทำให้เข้มข้นมากขึ้น เช่น ทำให้ตะกอน หรือ กรอง ถั่นระเหย เพื่อให้ปริมาณเหลือน้อยลง ซึ่งจะสะดวกในการนำไปกำจัดองค์ประกอบของขยะมูลฝอย

สำนักงานนโยบายและสิ่งแวดล้อม (2548) ได้อ้างข้อมูลของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ที่ได้แยกแยะผลการวิเคราะห์ชนิดหรือองค์ประกอบของขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลต่างของแต่ละภาคของประเทศไทยไว้ชัดเจนซึ่งก็ชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบขยะมูลฝอยของชุมชนทั่วไป

ประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงเป็นเศษอาหาร เศษผัก ซากสารอินทรีย์จากครัวเรือน โดยองค์ประกอบหลัก ๆ ที่รองลงไป คือ กระดาษและพลาสติก ตามลำดับ

องค์ประกอบข้างต้นสอดคล้องกับองค์ประกอบของขยะมูลฝอยในเขตเมืองเชียงใหม่ดังที่ ประพันธ์เขมดำรง (อ้างถึงใน สภาพอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539) ระบุว่า“กรณีของ เชียงใหม่ ลักษณะขยะมูลฝอย จะแบ่งออกเป็นประมาณ 3 ส่วนใหญ่ ๆ ด้วยกัน อันที่ 1 คือ เศษอาหาร อันที่ 2 กระดาษและพลาสติก อันดับที่ 3 คือ ส่วนอื่น ๆ ได้แก่ เศษแก้ว เหล็ก อะไรต่าง ๆ เหล่านี้...สัดส่วนเศษอาหาร ก็จะอยู่ประมาณ 55 -75 % อัน นี้คิด เป็นสัดส่วน โดย น้ำหนัก ที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นน้ำหนักแห้งกระดาษและพลาสติกจะอยู่ประมาณ 20-25 % และอื่น ๆ ประมาณ 10 %”

เทวัญ พัฒนาพงศ์ศักดิ์ (2540)ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อองค์ประกอบและปริมาณขยะมูลฝอยและความสำคัญในการพิจารณาองค์ประกอบของขยะมูลฝอยที่มีต่อกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยไว้ว่า “ขยะมูลฝอยจากชุมชนโดยทั่ว ๆ ไปแล้วประกอบด้วย วัสดุหลาย ๆ ชนิดในปริมาณแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสถานที่สภาพเศรษฐกิจ รูปแบบการดำรงชีวิตกฎหมายข้อบังคับและปัจจัยอื่น ๆ

ด้วยเหตุนี้กระบวนการจัดขยะมูลฝอยจากแหล่งใดจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบทางกายภาพของขยะมูลฝอยในแหล่งนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณา” ซึ่งสอดคล้องกับสมทิพย์ ด้านธีรวิชย์ (2541) ที่กล่าวว่า “โดยทั่วไปแล้วปริมาณของขยะมูลฝอยจะเพิ่มมากขึ้นตามความเจริญของท้องถิ่น และฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนและเพิ่มมากขึ้นทั้งอัตราส่วนที่เกิดขึ้นต่อคนและปริมาณทั้งหมดตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นปริมาณขยะมูลฝอยมากขึ้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการเกิด ขยะมูลฝอยได้แก่ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ฤดูกาล อุปนิสัยของประชาชนในชุมชน สภาพเศรษฐกิจ ความหนาแน่นของประชากรและลักษณะชุมชน การบริการเก็บขนและกำจัดมูลฝอย กฎหมายข้อบังคับความร่วมมือของประชาชน และสภาพการนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่สำหรับปริมาณขยะมูลฝอยในชนบทจากกรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2548 รายงานว่าประเภทของขยะมูลฝอยที่พบในหมู่บ้านจะมีองค์ประกอบเช่นเดียวกับขยะมูลฝอยในเมืองหรือเทศบาล จะแตกต่างกันที่สัดส่วนของประเภทของขยะมูลฝอยซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นกับการแพร่กระจายของความเจริญที่นำ เข้าสู่ชนบทอัตราการเพิ่มปริมาณและประเภทของขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนจะขึ้นกับปัจจัยของความเจริญและการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำให้มีการนำสินค้าเข้าสู่หมู่บ้านได้สะดวกมากขึ้นประเภทหรือลักษณะของขยะมูลฝอยจะเปลี่ยนรูปไปจากเดิมจากขยะมูลฝอยที่สามารถกำจัดได้โดยธรรมชาติเป็นขยะมูลฝอยที่ต้องการกำจัดที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การนำ

ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้านถึงแม้จะมีข้อดี แต่ก็นำปัญหามาให้เช่นกัน การกำจัดหลอดไฟเก่าที่มีอัตราการใช้สูงขึ้นเรื่อยๆ หรือการนำสารเคมีมาใช้ในการเพิ่มผลผลิตปัญหาการกำจัดและการทำลายจึงเกิดขึ้นตามมา ซึ่งขยะมูลฝอยเหล่านี้นับวันจะเพิ่มมากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานระดับท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีบทบาทในการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและจริงจังมากขึ้นเพื่อเตรียมพร้อมในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดจากการขยายตัวของธุรกิจเข้าสู่ชนบทในอนาคตสาเหตุจากขยะมูลฝอย ปัญหาเรื่องขยะเป็นเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นพร้อมกับความเจริญเติบโตของสังคม และนับวันจะกลายเป็นปัญหาใหญ่โตขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ คือ (สุริย์ สีสวรรณ, 2540)

1. ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน มีมากกว่าความสามารถที่จะเก็บและกำจัด การทิ้งขยะไม่ถูกที่คือไม่ทิ้งขยะในภาชนะที่จัดไว้รองรับขยะ แต่ทิ้งตามความสะดวก เช่น ตามถนนหนทางแม่น้ำลำคลอง ใต้ถุนบ้าน ริมน้ำนอกบ้าน บนรถโดยสาร เป็นต้น
2. การทิ้งขยะไม่แยกประเภทขยะ คือ ไม่ว่าจะเป็เศษอาหาร เศษพืชผักผลไม้ เศษกระดาษ ขยะที่ย่อยสลายยาก เช่น โฟม ถุงพลาสติก แก้ว ทำให้เป็นปัญหาในการแยกขยะมูลฝอยและการทำลายขยะมูลฝอย
3. การจัดเก็บและการทำลายขยะมีกรรมวิธียุ่งยากและต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเนื่องจากประชาชนตั้งบ้านเรือนในชุมชนอย่างแออัดมากขึ้นทั้ง นี้หากมีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสมจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ (อุดม คมพยัคฆ์ อ้างถึงใน ธนพร พนาคุปต์, 2538)
 1. เป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคต่าง ๆ เพราะขยะมูลฝอยเป็นสิ่งที่เหลือทิ้ง รวมถึงสิ่งสกปรกทั้งหลายที่รวมกันอยู่ จึงมีเชื้อโรคนานาชนิดปนอยู่สามารถจะเจริญแพร่พันธุ์ได้ดี และรวดเร็วในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และถ้าระยะเวลาที่ขยะมูลฝอยถูกทิ้งอยู่นานเท่าไร ปริมาณเชื้อโรคที่มีอยู่เป็นปริมาณก็แพร่กระจายออกไปก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพของคนและสัตว์ได้
 2. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค ได้แก่ แมลงสาบ หนู ยุง แมลงต่าง ๆ และสุนัข เป็นต้น สัตว์เหล่านี้นอกจากจะเข้าคุ้้นเขี่ยอาหารซึ่งมีอยู่มากมายในกองขยะมูลฝอยแล้ว ยังใช้เป็นที่อยู่อาศัยวางไข่ ฟักตัวอ่อน และเจริญเติบโตแพร่พันธุ์ต่อไปจนเพิ่มปริมาณมากขึ้น ซึ่งเป็นอันตรายอย่างมากที่จะพาเชื้อโรคต่างๆ ที่มีอยู่ในขยะมูลฝอยไปสู่คนและสัตว์ได้อย่างรวดเร็วและแพร่หลายมากขึ้น
 3. เกิดกลิ่นเหม็นและสภาพน่ารังเกียจ เมื่อขยะมูลฝอยเกิดการย่อยสลายโดยแบคทีเรีย จะมึกลิ่นเหม็น ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะ ปริมาณและชนิดของขยะมูลฝอย

นอกจากนี้ถ้าแมลงวันวางไข่ด้วยจะมีหนอนขึ้นเกิดสภาพไม่น่าดูเป็นที่น่าขยะแขยงอย่างมาก

4. เกิดเป็นเหตุรำคาญแก่บริเวณใกล้เคียงดังที่กล่าวแล้วว่าเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์และแมลงต่าง ๆ เช่น หนู แมลงวัน ยุง เป็นต้นสัตว์เหล่านี้เมื่อเพาะพันธุ์มีปริมาณมากขึ้นก็จะออกมาเพ่นพ่านสร้างความรำคาญให้แก่บริเวณใกล้เคียง นอกเหนือจากการเป็นพาหนะนำโรคอีกส่วนหนึ่งด้วย
5. เกิดอุบัติเหตุ เช่น เกิดอหิวาต์ในกรณีที่ขยะมูลฝอยมีเชื้อไปอยู่ ได้แก่ กระดาษพลาสติก ซึ่งติดไฟง่าย ถ้ามีผู้ไม่ระมัดระวังทิ้งกันบุหรี่ยังติดไฟอยู่ก็จะเกิดอหิวาต์ได้ง่าย อีกประการหนึ่งอาจเกิดอุบัติเหตุบาดเจ็บแก่ร่างกายเนื่องจากกองขยะมูลฝอยใกล้กับทางเดินเท้า ซึ่งในกองขยะมูลฝอยอาจมีเศษแก้ว เศษโลหะ หรือของมีคม ซึ่งผู้สัญจรผ่านหรือเด็กอาจจะไปเดินเหยียบของมีคมเหล่านี้
6. นอกจากนี้ น้ำ เสียจากกองขยะมีความสกปรกสูง มีทั้งอินทรีย์สารอนินทรีย์และเชื้อโรคปนอยู่ หากไหลไปปะปนเปื้อนบริเวณใด ๆ จะทำให้เกิดความสกปรกเสื่อมโทรมของพื้นที่บริเวณนั้นๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ จากแนวคิด ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการสามารถสรุปได้ว่า ความรู้หมายถึงพฤติกรรมขั้นต้นที่แสดงออกโดยการระมัดระวังการทิ้งขยะที่จริง ความหมาย กฎเกณฑ์ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าใจ มีการนำไปใช้ โดยการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินผล ส่วนขยะมูลฝอยหมายถึงของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและการใช้สอยของมนุษย์ และมีลักษณะแตกต่างกันไปตามแหล่งกำเนิด ซึ่งขยะมูลฝอยอันจะนำไปสู่การเกิดความรู้สึกรับผิดชอบ ซึ่งจะก่อให้เกิดความมีจิตสำนึกที่พร้อมแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความเต็มใจและมีส่วนร่วมร่วมกับคนอื่นหรือผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำการแก้ไขปัญหาของขยะมูลฝอยต่อไป

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิรัช ชมชื่น (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐมพบว่าปัจจัยเรื่องความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมกำจัดของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม

วิชัย ลักษณะรุจี (2541) ได้ศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านหลวยและบทบาทของผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนบ้านหลวย พบว่าวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่กำหนดให้ชุมชนใช้เป็นวิธีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างธรรมดา และ

สะดวกไม่ยุ่งยากซับซ้อน ใช้กันในชุมชนทั่วไปหรือให้ประชาชนปฏิบัติได้ง่ายเพราะวิธีการจัดการขยะมูลฝอยจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนถ้าหากมีการกำหนดวิธีการที่ยุ่งยากมีค่าใช้จ่ายสูงก็อาจจะทำให้ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือหรือปฏิบัติได้เป็นส่วนน้อย และประชาชนจะใช้วิธีการของประชาชนเองที่อาจก่อให้เกิดได้ทั้งผลดีและผลเสีย จากวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถใช้วิธีการได้เหมาะสมกับประเภทขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนวิธีการนำขยะมูลฝอยที่เหลือจากการทำอาหารภายในครัวเรือนที่เป็นขยะมูลฝอยเปียกใส่ถุงพลาสติกและมัดให้เรียบร้อยก่อนนำไปทิ้งถังขยะ การเก็บถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์ หลอดไฟฟ้าใบมีดโกนที่เสื่อมสภาพใส่ถุงขยะมูลฝอยห่อมิดชิดก่อนนำไปกำจัดเองหรือให้พนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอยต่อไปและการแยกขยะมูลฝอยอันตรายประเภทถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่รถยนต์ หลอดไฟฟ้าใบมีดโกนที่เสื่อมสภาพใส่ถุงขยะมูลฝอยห่อมิดชิดก่อนไปกำจัดเองหรือให้พนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอยต่อไป และการแยกขยะมูลฝอยอันตรายประเภทถ่านไฟฉาย กระป๋องสเปรย์ ขวดทินเนอร์ ขวดยาฆ่าแมลงที่ใช้หมดแล้วออกโดยมีข้อเสนอแนะว่าควรที่จะเพิ่มความรู้ความเข้าใจและสามารถทำได้เป็นปกติวิสัยเพื่อให้ประชาชนได้เกิดความตระหนักว่าเป็นผู้ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยและจะต้องรับผิดชอบต่อขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง เพราะถ้าหากประชาชนขาดความตระหนักแล้วก็จะเพิ่มปริมาณขยะมูลฝอยมากขึ้นโดยเชื่อว่ามีผู้เก็บมาให้

ชัชกุล รัตนวิบูลย์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน เขตสายไหมกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในชุมชนเขตสายไหมที่มีอายุระดับการศึกษาอาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และรายได้เฉลี่ยในครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยด้านเพศจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของแต่ละครอบครัว สื่อต่างๆ และประเภทของชุมชนที่พักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยและประชาชนในชุมชนเขตสายไหม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

อโนชา วิบุลากุล (2544) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการมูลฝอยภายใต้แนวคิดประชาสังคม : ศึกษากรณีชุมชนกำแพงเมืองเทศบาลนครลำปางพบว่า องค์ประกอบของความเป็นประชาสังคม ได้แก่ ความหลากหลายของกลุ่มคนที่เข้ามารวมตัวกัน ความเป็นชุมชนที่ผู้คนได้แสดงความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นพวกเดียวกัน ความเอื้ออาทรต่อกัน ความสนใจและเห็นผลประโยชน์ของชุมชนร่วมกัน จิตสำนึกสาธารณะ โดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการจัดการมูลฝอยของชุมชนความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันเคารพในศักดิ์ศรีและ

เชื่อถือในคุณค่าของชุมชนรวมทั้งมีความห่วงใยต่อสวัสดิภาพของสาธารณะร่วมกันเกิดเป็นกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่มีความต่อเนื่องตลอดจนมีเครือข่ายรวมร่วมมือและการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกันปัจจัยที่ทำให้เกิดความเป็นประชาสังคมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนคือ ความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนทางวัฒนธรรม โครงการความช่วยเหลือจากสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติที่ร่วมกันให้การสนับสนุน ในชุมชนในด้านงบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ การยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยตลอดจนการอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยล้วนเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยได้

ธนาพร ประสิทธิ์ราพันธ์ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการขยะชุมชนศึกษาระณีด้านดงม่อนกระทิง เทศบาลนครลำปาง ผลการวิจัยพบว่าการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านดงม่อนกระทิงมีรูปแบบดำเนินการจัดการด้วยตนเองโดยดำเนินการจัดเก็บขยะ การจัดหาแรงงานเพื่อปฏิบัติงาน การจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะ การบริหารกองขยะ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติ เพื่อจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเองประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมมากในการจัดการขยะมูลฝอย โดยในกระบวนการดำเนินงานของชุมชนนั้น ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารผู้นำการมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุนของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติและเทศบาลนครลำปาง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนโดยเป็นการหนุนเสริมการดำเนินงานของชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น

วรวิกานต์ แสนไชย (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดการธนาคารขยะชุมชนวัดกลางเป็นการใช้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นการจัดการแบบยั่งยืน เพราะมีความสัมพันธ์ระหว่างสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนจะต้องเกิดจากความสมัครใจ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนคิดริเริ่ม ค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาของชุมชน วางแผนดำเนินกิจกรรมลงทุนปฏิบัติงานและติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
3. ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกในชุมชนวัดกลางเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการธนาคารขยะมี 11 ประการ คือ รูปแบบของโครงการ การประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชนความร่วมมือของประชาชนในชุมชน การสนับสนุนจากภายนอก ผู้บริหารโครงการ ความเข้มแข็งของ

ชุมชน ความต้องการแก้ไขปัญหาของชุมชน ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ความต้องการการยอมรับจากสังคม และความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้ชนรุ่นหลัง

4. รูปแบบการดำเนินงานของธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เป็นกลยุทธ์หนึ่งของการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีและเหมาะสมสำหรับชุมชน ในระดับท้องถิ่นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

ณัฐวดี คงตัน (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตมีนบุรีกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ระดับดี
2. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยรวมอยู่ระดับดี เมื่อ พิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดการเกิดขยะอยู่ในระดับปานกลางและมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่และการคัดแยกประเภทขยะอยู่ในระดับดี
3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวม ได้แก่ระดับการศึกษา โดยพบว่า ประชาชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษามัธยมศึกษา ปีที่ 6 หรือเทียบเท่า เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดการเกิดขยะ คือ ระดับการศึกษาและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกประเภทขยะ คือระดับการศึกษารายได้ในครัวเรือนต่อเดือน และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่าไม่มีปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่
4. ปัจจัยกระตุ้นที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนปัจจัยกระตุ้นอื่นๆ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมและด้านอื่นๆ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมและด้านอื่น ๆ

สุธาสาสิริ อินทร์ผูก (2548) ได้ศึกษาความตระหนักในปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมการนำมูลฝอยแห้งกลับมาใช้ซ้ำของประชาชนเขตเทศบาลนครลำปาง ที่พบว่าประชาชน

ในเขตเทศบาลนครลำปางส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการนำ มูลฝอยแห้งกลับมาใช้ซ้ำ อยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากเศรษฐกิจในปัจจุบันตกต่ำประชาชนส่วนใหญ่มีการนำมูลฝอยแห้งที่ยังคงสภาพไปขายมากกว่าที่จะนำกลับมาใช้ซ้ำ อีกทั้งยังมีรถรับซื้อของเก่ามารับซื้อถึงบ้าน มีความสะดวกสบายมากกว่าปัจจุบันคนส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้านจึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะนำมูลฝอยมาประดิษฐ์เป็นของใช้ในบ้าน อีกทั้งยังเป็นการเสียเวลาทำให้พฤติกรรมการนำมูลฝอยแห้งกลับมาใช้ซ้ำไม่ค่อยจะเกิดขึ้นกับคนในเขตเทศบาลฯ เท่าใดนักและให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าอาจเป็นเพราะประชาชนอยู่ในช่วงเศรษฐกิจถดถอยและเป็นช่วงที่มีค่าครองชีพค่อนข้างสูงจึงมีการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่ไม่จำเป็นลง ลักษณะการแสดงออกของพฤติกรรมเป็นการแสดงออกด้วยความเคยชิน จากการปฏิบัติในชีวิตประจำวันภายใต้สภาพแวดล้อมรอบตัว เศรษฐกิจย่ำแย่ ทำให้เกิดสับสนด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทำให้ประชาชนได้รับอิทธิพลส่งผลทำให้ประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่ไม่จำเป็นลง และเพื่อความอยู่รอดในวิถีชีวิตประจำวันและผลการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามระดับการศึกษาของประชาชน พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีพฤติกรรมการนำ มูลฝอยกลับมาใช้ซ้ำมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาค่ำ กว่า โดยคนที่เรียนในระดับที่สูงขึ้นย่อมมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเภทและชนิดของมูลฝอยรวมทั้งประสบการณ์ที่ได้พบเห็นจากแบบอย่างในครัวเรือน จากสถาบันการศึกษาหรือแม้กระทั่งสื่อต่างๆ มาทดลองปฏิบัติในรูปของพฤติกรรมการนำ มูลฝอยแห้งกลับมาใช้ซ้ำ ดังนั้นระดับการศึกษาของประชาชนที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการนำมูลฝอยแห้งกลับมาใช้ซ้ำของประชาชน

ฉាលิศา เนียมมณี และเกศสิริ ปันธุระ (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตดินแดงกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในเขตดินแดงมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยระดับปานกลาง
2. ประชาชนในเขตดินแดงมีทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยระดับดี
3. ประชาชนในเขตดินแดงมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยระดับปานกลาง
4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยตามตัวแปรอิสระพบว่า
 - 4.1 ประชาชนในเขตดินแดงที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยไม่ต่างกัน
 - 4.2 ประชาชนในเขตดินแดง ที่มีอาชีพ ขนาดครัวเรือนและความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยต่างกันมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3 ประชาชนในเขตดินแดง ที่มีระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนทัศนคติเกี่ยวกับการ
คัดแยกขยะมูลฝอยต่างกันมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 รูปแบบการศึกษา (Study Desige)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทขยะมูลฝอยและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและพฤติกรรมการจัดเก็บขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบริ จังหัด นครราชสีมา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการดำเนินการศึกษาไว้อย่างมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
2. เครื่องที่ใช้ในการศึกษา
3. วิธีการสร้างและสำรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง(Population And Sample Size)

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ ห้วนหน้าครอบครัวในเขตเทศบาลตำบลแะ จังหวัด นครราชสีมาทั้งสิ้น 9 ชุมชน จำนวน 2,647 ครัวเรือนประชากร 6,151 คน (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2556)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่าง เพื่อหาจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้เป็นตัวแทนของประชากร โดยใช้ตารางของ Yamane' (อ้างถึงใน สุรศักดิ์ อมรัตน์ศักดิ์, เตือนใจ เกตุษา และบุญมี พันธุ์ไทย, 2545 หน้า 127) และกำหนดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95 % ย่อมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดย n = จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
 e = ความคลาดเคลื่อน ซึ่งกำหนดให้เท่ากับร้อยละ 5 (0.05)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า n} &= \frac{2,647}{1+2,647(0.05)^2} \\ &= \frac{2,647}{6.62} \\ &= 399.84 \text{ ครั้วเรือน} \end{aligned}$$

จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 399.84 ครั้วเรือน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจึงใช้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 405 ครั้วเรือน จากนั้นทำการแบ่งสัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างให้ครบทั้ง 9 ชุมชนจะได้ชุมชนละ 45 ครั้วเรือน

3.3 เครื่องมือในการศึกษา

3.3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมา โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพสถานภาพสมรส/สถานภาพครอบครัวที่มาของรายได้/รายได้ในครั้วเรือนต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครั้วเรือน และลักษณะที่อยู่อาศัยของประชาชนจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับชนิดและประเภทขยะและปริมาณขยะมูลฝอยที่ทิ้งในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแะ โดยแบ่งประเภทขยะมูลฝอยเป็น 4 ประเภท 1.ขยะอินทรีย์ 2.ขยะรีไซเคิล 3.ขยะอันตราย 4.ขยะทั่วไปแล้วซึ่งนำหนักจจดบันทึกเป็นเวลา 4 สัปดาห์

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดขยะมูลฝอยชนิดเลือกตอบจากคำถาม 1 ข้อ มี 4 คำตอบจากคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ซึ่งกำหนดระดับคะแนนคำตอบในแต่ละคำถาม คือตอบถูกได้ 1 คะแนนและตอบผิดได้ 0 โดยคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ

คำถามเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย กำหนดคะแนนตอบถูกได้ 1 คะแนน
ตอบผิดได้ 0 คะแนน

๑. ขยะมูลฝอยแบ่งเป็นกี่ประเภท

() ๑. ๑ () ๒. ๒ () ๓. ๓ () ๔. ๔

๒. ถังขยะมีสีแดงใช้ทิ้งสิ่งใดต่อไปนี้

() ๑. กลังโฟม () ๒. ขวดแก้ว () ๓. กระจงสี่สปรย () ๔. เศษผัก

๓. ถุงพลาสติกทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๔. เศษขวดแก้ว เศษขวดแก้ว ทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๕. แบตเตอรี่ ทิ้งลงในถังสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๖. เศษผัก เศษอาหารทิ้งลงในถังสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๗. ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๘. เศษถุงพลาสติกใส่แกง ใส่กับข้าวทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๙. กระจงสี่สปรยทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๑๐. เศษเปลือกลูกอมทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

ผู้ศึกษาคำนวณเป็นอัตราส่วนร้อยละของคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร

การรับรู้ข่าวสาร กำหนดคะแนน

1. ท่านรับรู้ข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยจาก
สื่อโทรทัศน์ / วิทยุ ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร
2. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารแนะนำ
ของทางราชการ ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร
3. ท่านได้รับความรู้ ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์/
นิตยสารในการจัดการขยะมูลฝอย ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร
4. ท่านได้รับการแนะนำ / ประชาสัมพันธ์
จากเจ้าหน้าที่เทศบาล ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร
5. ท่านได้รับข้อมูล ข่าวสารจากเพื่อนบ้าน
ในชุมชน ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร

ผู้ศึกษาคำนวณเป็นอัตราส่วนร้อยละของคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ
มูลฝอย

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย กำหนดคะแนน

1. ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ
ร่วมแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร
2. ท่านร่วมปฏิบัติงานจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
ด้วยความสมัครใจ ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร
3. ท่านเป็นผู้ดำเนินการมีส่วนร่วมการจัดการขยะมูลฝอย
ในชุมชน ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร
4. การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเป็นหน้าที่ของท่าน
และช่วยลดปริมาณขยะได้ ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร
5. ท่านสร้างวินัยการมีส่วนร่วมภายในครอบครัว
ก่อนเป็นอันดับแรก ใช้อย่างไร และ ไม่ใช้อย่างไร

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามวัดค่าของตัวบ่งชี้เกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา 3 ด้าน รวมคำถามทั้งสิ้น
18 ข้อ ได้แก่

1. พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย จำนวน 6 ข้อ
2. พฤติกรรมหรือนำกลับมาใช้ใหม่ จำนวน 6 ข้อ
3. พฤติกรรมคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย จำนวน 6 ข้อ

โดยมีลักษณะของมาตรวัดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และมีลักษณะเป็นข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยจำแนกออกเป็น 5 ระดับ กำหนดคะแนนตามลำดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง
4	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยอย่างยิ่ง

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของประชากร โดยแบ่งระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง ระดับสูง ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอัตรากาชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{3} \\
 &= 1.33
 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนน	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
1.00 - 2.33	หมายถึง	มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในระดับไม่ดี
2.34 - 3.66	หมายถึง	มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในระดับพอใช้
3.67 - 5.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในระดับดี

3.3.2 วิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม

เพื่อศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชะอำ นครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและมาตรวัดเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับชนิด ประเภทขยะและปริมาณขยะ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน นำแบบสอบถามเสนอ ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูล ได้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. จากนั้น ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์กำหนดไปดำเนินการจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือถึงอำเภอครบุรีเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษานำหนังสือรับรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา ยื่นต่อเทศบาลตำบลแชะ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทำการแจกให้หัวหน้าครอบครัวในเขตเทศบาลตำบลแชะ อำเภอครบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 405 คน และรอเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ภายใน ระยะเวลา 3 เดือน
4. นำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อความสมบูรณ์ให้ครบทุกด้าน
2. การนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาลงรหัสในกระดาษบันทึกรหัส (Coding sheet)
3. ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานศึกษาทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาได้กำหนดค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแชะ สถิติที่ใช้ คือ ค่าแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์ชนิดและประเภทขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแชะ สถิติที่ใช้คือ ค่าแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (percentage)
3. ศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแชะ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย วิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้คือ ค่าแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (percentage)
4. วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแชะ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 3 ด้าน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลชะอำ นครบุรี จังหวัดนครราชสีมา จากแบบสอบถาม จำนวน 382 ชุด นำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

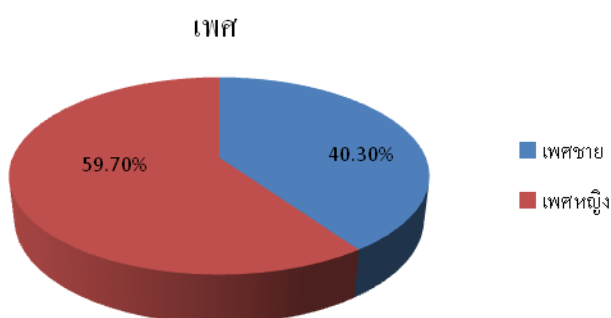
1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชากรในการจัดการขยะมูลฝอย
4. พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย พฤติกรรม การนำกลับมาใช้ใหม่ พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เทศบาลตำบลชะอำ นครบุรี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 382 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักวิชาการทางสถิติ ไปของผู้ตอบแบบสอบถามสรุปได้ ดังตารางที่ 4.1-4.8

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	154	40.30
หญิง	228	59.70
รวม	382	100.00

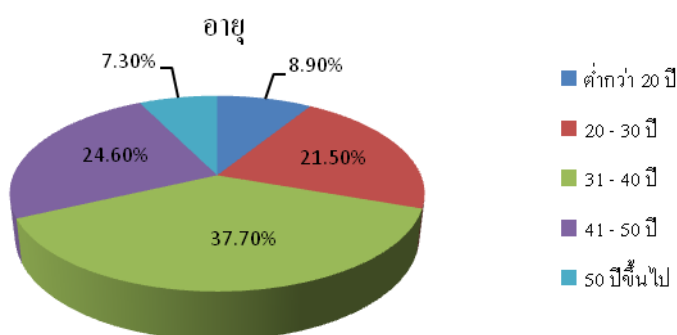

รูปที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.1 และรูปที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 154 คน (ร้อยละ 40.30) รองลงมาเป็น เพศหญิงจำนวน 228 คน (ร้อยละ 59.70)

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	34	8.90
20 - 30 ปี	82	21.50
31 - 40 ปี	144	37.70
41 - 50 ปี	94	24.60
50 ปีขึ้นไป	28	7.30
รวม	382	100.00

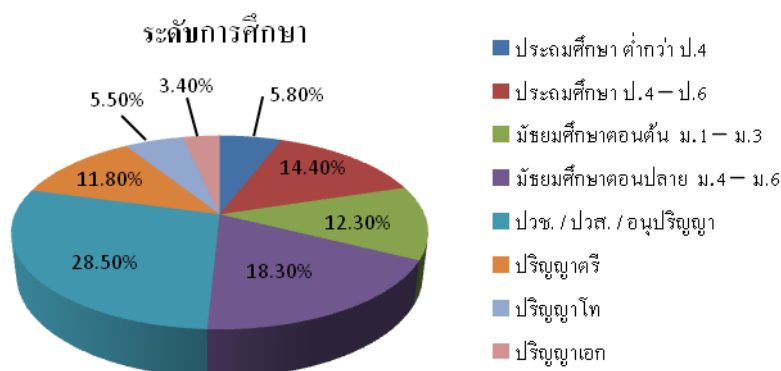

รูปที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 4.2 และรูปที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี มีจำนวน 144 คน (ร้อยละ 37.70) รองลงมา อายุ 41-50 ปี มีจำนวน 94 คน (ร้อยละ 24.60) อายุ 20-30 ปี มีจำนวน 82 คน (ร้อยละ 21.50) อายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 34 คน (ร้อยละ 8.90) และน้อยสุดอายุต่ำสุดคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 25 คน (ร้อยละ 49.0)

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาต่ำกว่า ป.4	22	5.80
ประถมศึกษา ป.4 – ป.6	55	14.40
มัธยมศึกษาตอนต้น ม.1 – ม.3	47	12.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4 – ม.6	70	18.30
ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา	109	28.50
ปริญญาตรี	45	11.80
ปริญญาโท	21	5.50
ปริญญาเอก	13	3.40
รวม	382	100.00

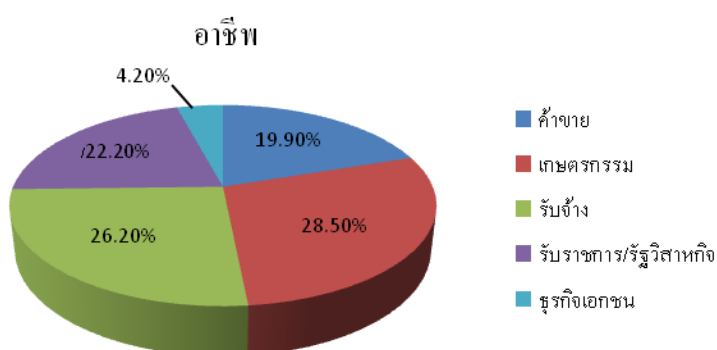

รูปที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.3 และรูปที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา มีจำนวน 109 คน (ร้อยละ 28.50) รองลงมา มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4 – ม.6 มีจำนวน 70 คน (ร้อยละ 18.30) ประถมศึกษา ป.4 – ป.6 มีจำนวน 55 คน (ร้อยละ 14.40) มัธยมศึกษาตอนต้น ม.1 – ม.3 มีจำนวน 47 คน (ร้อยละ 12.30) ปริญญาตรี มีจำนวน 45 คน (ร้อยละ 11.80) ประถมศึกษาต่ำกว่า ป.4 มีจำนวน 22 คน (ร้อยละ 5.80) ปริญญาโท มีจำนวน 21 คน (ร้อยละ 5.50) และน้อยสุด ปริญญาเอก มีจำนวน 13 คน (ร้อยละ 3.40)

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	76	19.90
เกษตรกร	109	28.50
รับจ้าง	100	26.20
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	81	21.20
ธุรกิจเอกชน	16	4.20
รวม	382	100.00

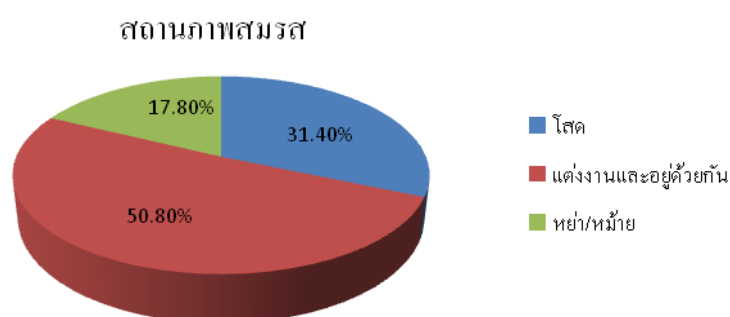

รูปที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

ตารางที่ 4.4 และรูปที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เกษตรกร มีจำนวน 109 คน (ร้อยละ 28.50) รองลงมา รับจ้าง มีจำนวน 100 คน (ร้อยละ 26.20) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 81 คน (ร้อยละ 21.20) ค้าขาย มีจำนวน 76 คน (ร้อยละ 19.90) และน้อยสุด ธุรกิจเอกชน มีจำนวน 16 คน (ร้อยละ 4.20)

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	120	31.40
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	194	50.80
หย่า/หม้าย	68	17.80
รวม	382	100.00

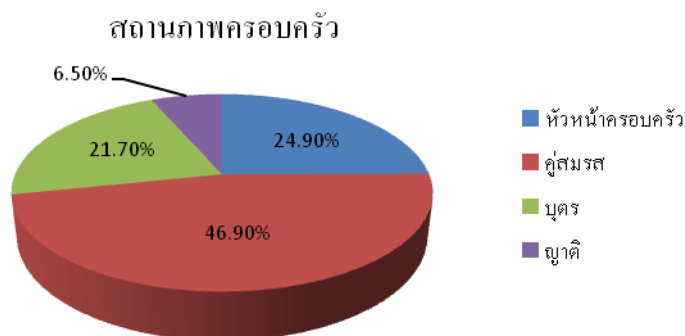

รูปที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส

ตารางที่ 4.5 และรูปที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าสถานภาพสมรสของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ แต่งงานและอยู่ด้วยกัน จำนวน 194 คน (ร้อยละ 50.80) รองลงมา โสด จำนวน 120 คน (ร้อยละ 31.40) และน้อยสุด หย่า/หม้าย จำนวน 68 คน (ร้อยละ 17.80)

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้าครอบครัว	95	24.90
คู่สมรส	179	46.90
บุตร	83	21.70
ญาติ	25	6.50
รวม	382	100.00

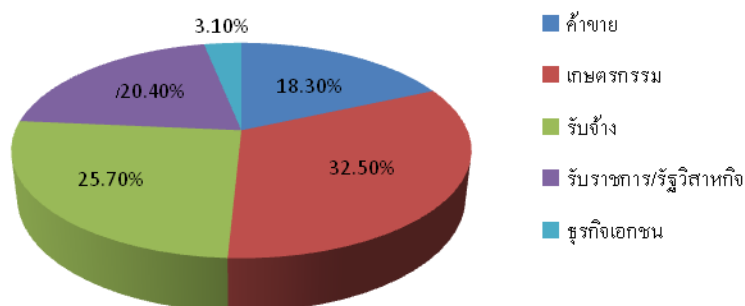
รูปที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพครอบครัว

ตารางที่ 4.6 และรูปที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่าสถานภาพครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็น คู่สมรส จำนวน 179 คน (ร้อยละ 46.90) รองลงมา หัวหน้าครอบครัว จำนวน 95 คน (ร้อยละ 24.90) บุตร จำนวน 83 คน (ร้อยละ 21.70) และน้อยสุด ญาติ จำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.50)

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้หลักของครอบครัว
มาจาก

รายได้หลักของครอบครัวมาจาก	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	70	18.30
เกษตรกรรม	124	32.50
รับจ้าง	98	25.70
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	78	20.40
ธุรกิจเอกชน	12	3.10
รวม	382	100.00

รายได้หลักของครอบครัวมาจาก

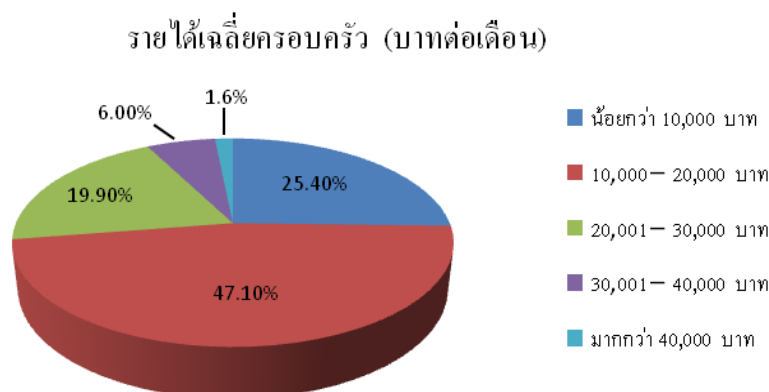

รูปที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้หลักของครอบครัว

ตารางที่ 4.7 และรูปที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่ารายได้หลักของครอบครัวผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มาจาก เกษตรกรรม มีจำนวน 124 คน (ร้อยละ 32.50) รองลงมา รับจ้าง มีจำนวน 98 คน (ร้อยละ 25.70) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 78 คน (ร้อยละ 20.40) ค้าขาย มีจำนวน 70 คน (ร้อยละ 18.30) และน้อยสุด ธุรกิจเอกชน มีจำนวน 12 คน (ร้อยละ 3.10)

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยครอบครัว
ประมาณ (บาทต่อเดือน)

รายได้เฉลี่ยครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000 บาท	97	25.40
10,001 – 20,000 บาท	180	47.10
20,001 – 30,000 บาท	76	19.90
30,001 – 40,000 บาท	23	6.00
มากกว่า 40,000 บาท	6	1.60
รวม	382	100.00

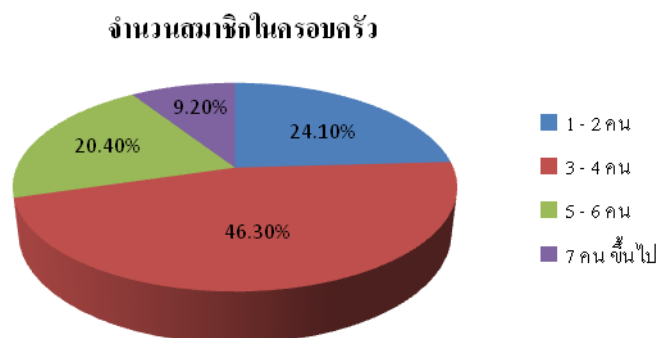

รูปที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยครอบครัว
ประมาณ (บาทต่อเดือน)

ตารางที่ 4.8 และรูปที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่ารายได้เฉลี่ยครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000 – 20,000 บาท มีจำนวน 97 คน (ร้อยละ 47.10) รองลงมา น้อยกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 97 คน (ร้อยละ 25.40) 20,001 – 30,000 บาท มีจำนวน 76 คน (ร้อยละ 19.90) 30,001 – 40,000 บาท มีจำนวน 23 คน (ร้อยละ 6.00) และต่ำสุด มากกว่า 40,000 บาท มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.60)

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2 คน	92	24.10
3 - 4 คน	177	46.30
5 - 6 คน	78	20.40
7 คนขึ้นไป	35	9.20
รวม	382	100.00

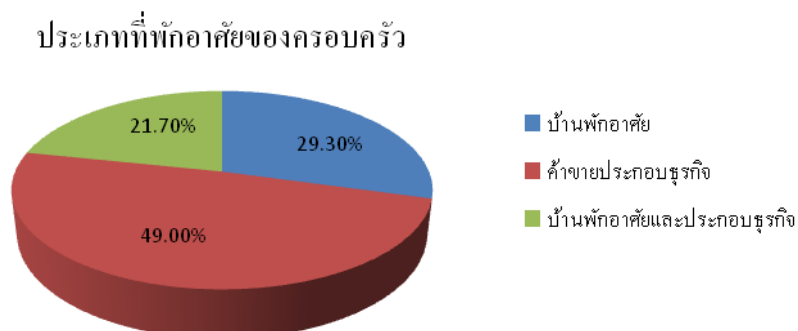

รูปที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

ตารางที่ 4.9 และรูปที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่าสมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสมาชิก 3-4 คน จำนวน 177 คน (ร้อยละ 46.30) รองลงมา 1-2 คน จำนวน 92 คน (ร้อยละ 24.10) 5-6 คน จำนวน 78 คน (ร้อยละ 20.40) และน้อยสุด 7 คน ขึ้นไป จำนวน 35 คน (ร้อยละ 9.20)

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทที่พักอาศัยของครอบครัว

ประเภทที่พักอาศัยของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
บ้านพักอาศัย	112	29.30
ค้าขายประกอบธุรกิจ	187	49.00
บ้านพักอาศัยและประกอบธุรกิจ	83	21.70
รวม	382	100.00

รูปที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทที่พักอาศัยของครอบครัว

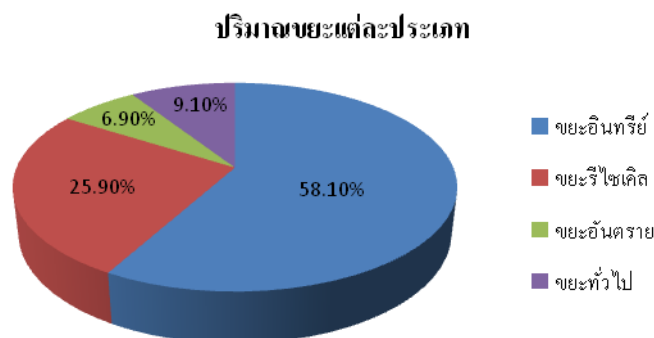
ตารางที่ 4.10 และรูปที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าประเภทที่พักอาศัยของครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีที่พักเป็น ค้าขายประกอบธุรกิจ จำนวน 187 คน (ร้อยละ 49.00) รองลงมา บ้านพักอาศัย จำนวน 112 คน (ร้อยละ 29.30) และน้อยสุด บ้านพักอาศัยและประกอบธุรกิจ จำนวน 83 คน (ร้อยละ 21.70)

4.2 ข้อมูลชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง

จากการศึกษาข้อมูลชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง ในเขตเทศบาลตำบลชะอำ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยการให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน การทิ้งขยะให้ตรงประเภทในถุงที่เตรียมไว้ให้แล้วซึ่งน้ำหนัก (ตามเอกสารที่แจก) เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลประเภทขยะและปริมาณน้ำหนักขยะที่ทิ้ง ในแต่ละสัปดาห์

ประเภทขยะ	ปริมาณน้ำหนักขยะ (กิโลกรัม)				รวม
	สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 4	
ขยะอินทรีย์ได้แก่ เศษผัก เศษอาหาร และเปลือกผลไม้	1617.70	1677.10	1570.00	1608.00	6472.80
ขยะรีไซเคิลได้แก่แก้ว กระดาษ พลาสติกโลหะ	772.70	901.60	532.30	681.20	2,887.80
ขยะอันตรายได้แก่กระป๋องยาฆ่า แมลง ยาหมดอายุ ถ่านไฟฉายใช้ แล้ว เข็มฉีดยา หลอดไฟฟ้า	195.30	206.90	184.90	178.30	765.40
ขยะทั่วไปได้แก่ซองบะหมี่ สำเร็จรูป เปลือกลูกอม ถูขนม ถุงพลาสติกเป็นอาหาร	264.20	299.80	203.50	252.10	1019.60
รวม	2849.90	3058.40	2490.70	2719.60	11,145.60

รูปที่ 4.11 ประเภทขยะและปริมาณน้ำหนักรวมใน 4 สัปดาห์

ตารางที่ 4.11 และรูปที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าปริมาณขยะ จากประชากรในเขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบรรพาศรี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 382 คน ใน 4 สัปดาห์ ส่วนใหญ่เป็น ขยะอินทรีย์ จำนวน 6,472.80 กก. (ร้อยละ 58.10) รองลงมาเป็น ขยะรีไซเคิล จำนวน 2,887.80 กก. (ร้อยละ 25.90) ขยะทั่วไป จำนวน 1,019.60 กก. (ร้อยละ 9.10) และน้อยสุด ขยะอันตราย จำนวน 765.40 กก (ร้อยละ 6.90)

ชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ในเขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบรรพาศรี จังหวัดนครราชสีมา ที่ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ในเขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบรรพาศรี จังหวัดนครราชสีมา ที่ต่างกัน ดังตารางที่ 4.12-4.21

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
ชาย	2,686 (41.50)	1,149 (39.90)	306 (39.80)	403 (39.50)
หญิง	3,794 (58.50)	1,730 (60.100)	462 (60.20)	617 (60.50)
รวม	6,480 (100.00)	2,879 (100.00)	768 (100.00)	1,020 (100.00)

จากตารางที่ 4.12 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามเพศ พบว่ากลุ่มเพศหญิง มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่าเพศชาย ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 3,794 กก. (ร้อยละ 58.50) ขยะรีไซเคิล จำนวน 1,730 กก. (ร้อยละ 60.100) ขยะอันตราย จำนวน 462 กก. (ร้อยละ 60.20) และ ขยะทั่วไป จำนวน 617 กก. (ร้อยละ 60.50)

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามอายุ

อายุ	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
ต่ำกว่า 20 ปี	562 (8.70)	213 (7.40)	71 (9.20)	91 (8.90)
20 - 30 ปี	139 (21.50)	607 (21.00)	170 (22.10)	214 (20.90)
31 - 40 ปี	2,435 (37.60)	1,087 (37.70)	293 (38.10)	386 (37.70)
41 - 50 ปี	1,621 (25.00)	722 (25.00)	180 (23.40)	251 (24.50)
50 ปีขึ้นไป	469 (7.20)	255 (8.80)	55 (7.20)	83 (8.10)
รวม	6,483 (100.00)	2,884 (100.00)	769 (100.00)	1,025 (100.00)

จากตารางที่ 4.13 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามอายุ พบว่ากลุ่มอายุ 31-40 ปี มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 2,435 กก. (ร้อยละ 37.60) ขยะรีไซเคิล จำนวน 1,087 กก. (ร้อยละ 37.70) ขยะอันตราย จำนวน 293 กก. (ร้อยละ 38.10) และ ขยะทั่วไป จำนวน 386 กก. (ร้อยละ 37.70)

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
ประถมศึกษาต่ำกว่า ป.4	391 (6.00)	179 (6.20)	41 (5.30)	53 (5.20)
ประถมศึกษา ป.4 – ป.6	947 (14.60)	432 (15.00)	108 (14.00)	147 (14.40)
มัธยมศึกษาตอนต้น ม.1 – ม.3	788 (12.10)	390 (13.50)	90 (11.70)	128 (12.50)
มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4 – ม.6	1,136 (17.50)	512 (17.80)	138 (17.90)	192 (18.80)
ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา	1,879 29.00	765 (26.60)	237 (30.70)	285 (27.80)
ปริญญาตรี	770 (11.90)	325 (11.30)	87 (11.30)	127 (12.4)
ปริญญาโท	360 (5.50)	180 (6.30)	42 (5.40)	55 (5.40)
ปริญญาเอก	218 (3.40)	97 (3.40)	29 (3.80)	37 (3.60)
รวม	6,489 (100.00)	2,880 (100.00)	772 (100.00)	1024 (100.00)

จากตารางที่ 4.14 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มระดับการศึกษา ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 1,879 กก. (ร้อยละ 29.00) ขยะรีไซเคิล จำนวน 765 กก. (ร้อยละ 26.60) ขยะอันตราย จำนวน 237 กก. (ร้อยละ 30.70) และ ขยะทั่วไป จำนวน 258 กก. (ร้อยละ 21.80)

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
ค้าขาย	1,293 (19.90)	556 (19.30)	150 (19.60)	212 (20.70)
เกษตรกรรม	1,862 (28.70)	863 (29.90)	216 (28.20)	286 (27.90)
รับจ้าง	1,696 (26.20)	745 (25.80)	205 (26.80)	278 (27.10)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1,368 (21.10)	622 (21.50)	158 (20.70)	208 (20.30)
ธุรกิจเอกชน	266 (4.10)	102 (3.50)	36 (4.70)	40 (3.90)
รวม	6,485 (100.00)	2,888 (100.00)	765 (100.00)	1024 (100.00)

จากตารางที่ 4.15 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามอาชีพ พบว่ากลุ่มเกษตรกรรม มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 1,862 กก. (ร้อยละ 28.70) ขยะรีไซเคิล จำนวน 863 กก. (ร้อยละ 29.90) ขยะอันตราย จำนวน 216 กก. (ร้อยละ 28.20) และ ขยะทั่วไป จำนวน 286 กก. (ร้อยละ 27.90)

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
โสด	2,090 (32.30)	917 (31.80)	243 (31.80)	332 (32.50)
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	3,242 (50.00)	1,461 (50.70)	386 (50.50)	510 (49.90)
หย่า/หม้าย	1,148 (17.70)	502 (17.40)	136 (17.80)	180 (17.60)
รวม	6,480 (100.00)	2,880 (100.00)	765 (100.00)	1,022 (100.00)

จากตารางที่ 4.16 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มแต่งงานและอยู่ด้วยกัน มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 3,242 กก. (ร้อยละ 50.00) ขยะรีไซเคิล จำนวน 1,461 กก. (ร้อยละ 50.70) ขยะอันตราย จำนวน 386 กก. (ร้อยละ 50.50) และ ขยะทั่วไป จำนวน 510 กก. (ร้อยละ 49.90)

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
หัวหน้าครอบครัว	1,645 (25.40)	702 (24.40)	200 (25.90)	273 (26.70)
คู่สมรส	3,027 (46.70)	1,329 (46.20)	363 (47.00)	471 (46.10)
บุตร	1,399 (21.60)	640 (22.20)	162 (21.00)	214 (20.90)
ญาติ	407 (6.30)	206 (7.20)	47 (6.10)	64 (6.30)
รวม	6,478 (100.00)	2,877 (100.00)	772 (100.00)	1,022 (100.00)

จากตารางที่ 4.17 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่ากลุ่มที่มีสถานภาพครอบครัวเป็นคู่สมรส มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 3,027 กก. (ร้อยละ 46.70) ขยะรีไซเคิล จำนวน 1,329 กก. (ร้อยละ 46.20) ขยะอันตราย จำนวน 363 กก. (ร้อยละ 47.00) และ ขยะทั่วไป จำนวน 471 กก. (ร้อยละ 46.10)

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามรายได้หลักของครอบครัวมาจาก

รายได้หลักของครอบครัว มาจาก	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
ค้าขาย	1,198 (18.50)	506 (17.50)	140 (18.20)	194 (18.90)
เกษตรกรรม	2,130 (32.80)	1,002 (34.70)	249 (32.30)	330 (32.10)
รับจ้าง	1,619 (24.90)	702 (24.30)	202 (26.20)	272 (26.50)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1,338 (20.60)	588 (20.40)	156 (20.30)	203 (19.70)
ธุรกิจเอกชน	204 (3.10)	87 (3.00)	23 (3.00)	29 (2.80)
รวม	6489 (100.00)	2885 (100.00)	770 (100.00)	1028 (100.00)

จากตารางที่ 4.18 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามรายได้หลักของครอบครัว มาจาก พบว่ากลุ่มที่มีรายได้หลักของครอบครัวมาจากเกษตรกรรม มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 2,130 กก. (ร้อยละ 32.80) ขยะรีไซเคิล จำนวน 1,002 กก. (ร้อยละ 34.70) ขยะอันตราย จำนวน 249 กก. (ร้อยละ 26.20) และ ขยะทั่วไป จำนวน 272 กก. (ร้อยละ 26.50)

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยครอบครัว
 ประมาณ (บาทต่อเดือน)

รายได้เฉลี่ยครอบครัว ประมาณ (บาทต่อเดือน)	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
น้อยกว่า 10,000 บาท	1,679 (25.90)	719 (25.00)	203 (26.30)	278 (27.20)
10,001 – 20,000 บาท	3,034 (46.80)	1,337 (46.50)	364 (47.20)	472 (46.10)
20,001 – 30,000 บาท	1,281 (19.80)	593 (20.06)	147 (19.10)	199 (19.50)
30,001 – 40,000 บาท	371 (5.70)	189 (6.60)	43 (5.60)	59 (5.80)
มากกว่า 40,000 บาท	115 (1.80)	38 (1.30)	14 (1.80)	15 (1.50)
รวม	6,480 (100.00)	2,876 (100.00)	771 (100.00)	1023 (100.00)

จากตารางที่ 4.19 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยครอบครัว ประมาณ (บาทต่อเดือน) พบว่ากลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวประมาณ 10,001 – 20,000 บาท มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 3,034 กก. (ร้อยละ 46.80) ขยะรีไซเคิล จำนวน 1,337 กก. (ร้อยละ 46.50) ขยะอันตราย จำนวน 364 กก. (ร้อยละ 47.20) และขยะทั่วไป จำนวน 472 กก. (ร้อยละ 46.10)

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
1 - 2 คน	1,605 (24.80)	697 (24.20)	184 (24.10)	237 (23.10)
3 - 4 คน	2,969 (45.80)	1,339 (46.40)	355 (46.50)	465 (45.30)
5 - 6 คน	1,317 (20.30)	594 (20.60)	156 (20.40)	216 (21.00)
7 คนขึ้นไป	587 (9.10)	256 (8.90)	69 (9.00)	109 (10.60)
รวม	6,478 (100.00)	2886 (100.00)	764 (100.00)	1,027 (100.00)

จากตารางที่ 4.20 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว พบว่ากลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน มีการทิ้งขยะทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 2,969 กก. (ร้อยละ 45.80) ขยะรีไซเคิล จำนวน 1,339 กก. (ร้อยละ 46.40) ขยะอันตราย จำนวน 355 กก. (ร้อยละ 46.50) และ ขยะทั่วไป จำนวน 465 กก. (ร้อยละ 45.30)

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละ ของชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามประเภทที่พักอาศัย
ของครอบครัว

ประเภทที่พักอาศัย ของครอบครัว	ขยะอินทรีย์ น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะรีไซเคิล น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะอันตราย น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)	ขยะทั่วไป น้ำหนัก กก. (ร้อยละ)
บ้านพักอาศัย	1,902 (29.30)	870 (30.10)	230 (29.9)	304 (29.80)
ค้าขายประกอบธุรกิจ	3,158 (48.70)	1,432 (46.40)	379 (49.20)	498 (48.8)
บ้านพักอาศัยและประกอบ ธุรกิจ	1,423 (21.90)	584 (20.60)	161 (20.90)	219 (21.40)
รวม	6,483 (100.00)	2886 (100.00)	770 (100.00)	1021 (100.00)

จากตารางที่ 4.21 แสดงชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง จำแนกตามประเภทที่พักอาศัยของ
ครอบครัว พบว่ากลุ่มที่มีที่พักอาศัยของครอบครัวเป็นประเภทค้าขายประกอบธุรกิจ มีการทิ้งขยะ
ทุกชนิดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จำนวน 3,158 กก. (ร้อยละ 48.70) ขยะรีไซเคิล
จำนวน 1,432 กก. (ร้อยละ 46.40) ขยะอันตราย จำนวน 379 กก. (ร้อยละ 49.20) และ ขยะทั่วไป
จำนวน 468 กก. (ร้อยละ 48.80)

4.3 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชากรใน การจัดการขยะมูลฝอย

ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ
มูลฝอย

รายการ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ขยะมูลฝอยแบ่งเป็นกี่ประเภท	213	55.80	169	44.20
2. ถังขยะมีสีแดงใช้ทิ้งสิ่งใดต่อไปนี้	209	54.70	173	45.30
3. ถุงพลาสติกทิ้งลงในถังขยะสีใด	223	58.48	159	41.52

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

รายการ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. เศษขวดแก้ว เศษขวดแก้ว ทิ้งลงในถังขยะสีใด	109	28.50	273	71.50
5. แบตเตอรี่ ทิ้งลงในถังสีใด	295	77.20	87	22.80
6. เศษผัก เศษอาหารทิ้งลงในถังสีใด	305	79.80	77	20.20
7. ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติทิ้งลงในถังขยะสีใด	84	21.99	298	78.01
8. เศษถุงพลาสติกใส่แกง ใส่กับข้าวทิ้งลงในถังขยะสีใด	194	50.80	188	49.20
9. กระจังสีสเปรย์ทิ้งในถังขยะสีใด	186	48.70	196	51.30
10. เศษเปลือกลูกอมทิ้งลงในถังขยะสีใด	144	37.70	238	62.30
รวม	196	51.31	186	48.69

จากตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนและร้อยละ ของความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ ของกลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ในเขตเทศบาลตำบลแซะ ในภาพรวมประชากร ส่วนใหญ่ตอบถูก จำนวน 196 คน(ร้อยละ 51.31) และ ตอบผิด จำนวน 186 คน(ร้อยละ 48.96) ส่วนในรายข้อ สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ข้อคำถามที่ 1 ขยะมูลฝอยแบ่งเป็นที่ประเภท การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบถูกจำนวน 213 คน (ร้อยละ 55.80) และตอบผิด จำนวน 169 คน (ร้อยละ 44.20)

ข้อคำถามที่ 2 ถังขยะมีสีแดงใช้ทิ้งสิ่งใดต่อไป นี้ การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบถูกจำนวน 209 คน (ร้อยละ 54.70) และตอบผิด จำนวน 174 คน (ร้อยละ 45.30)

ข้อคำถามที่ 3 ถุงพลาสติกทิ้งลงในถังขยะสีใด การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบถูกจำนวน 223 คน (ร้อยละ 58.48) และตอบผิด จำนวน 159 คน (ร้อยละ 41.52)

ข้อคำถามที่ 4 เศษขวดแก้ว เศษขวดแก้ว ทิ้งลงในถังขยะสีใด การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบผิด จำนวน 273 คน (ร้อยละ 71.50) และตอบถูกจำนวน 109 คน (ร้อยละ 28.50)

ข้อคำถามที่ 5 แบตเตอรี่ ที่ลงในถังสีใด การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบถูกจำนวน 295 คน (ร้อยละ 77.20) และตอบผิด จำนวน 87 คน (ร้อยละ 22.80)

ข้อคำถามที่ 6 เศษผัก เศษอาหารที่ลงในถังสีใด การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบถูกจำนวน 305 คน (ร้อยละ 79.80) และตอบผิด จำนวน 77 คน (ร้อยละ 20.20)

ข้อคำถามที่ 7 ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติที่ลงในถังขยะสีใด การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบผิด จำนวน 298 คน (ร้อยละ 78.01) และตอบถูกจำนวน 84 คน (ร้อยละ 21.99)

ข้อคำถามที่ 8 เศษถุงพลาสติกใส แกง ใสกับข้าวที่ลงในถังขยะสีใด การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบถูกจำนวน 194 คน (ร้อยละ 50.80) และตอบผิด จำนวน 188 คน (ร้อยละ 49.20)

ข้อคำถามที่ 9 กระป๋องสีสเปรย์ที่ลงในถังขยะสีใด การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบผิด จำนวน 196 คน (ร้อยละ 51.30) และตอบถูกจำนวน 186 คน (ร้อยละ 48.70)

ข้อคำถามที่ 10 เศษเปลือกลูกอมที่ลงในถังขยะสีใด การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบถูกจำนวน 144 คน (ร้อยละ 37.70) และตอบผิด จำนวน 238 คน (ร้อยละ 62.30)

การวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามประชากรศาสตร์ ของเทศบาลตำบลแซะ อำเภอศรีบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามประชากรศาสตร์ ของเทศบาลตำบลแซะ อำเภอศรีบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่ต่างกัน ดังตารางที่ 4.23-4.32

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามเพศ

เพศ	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
ชาย	86 (55.84)	68 (44.16)	154 (100.00)
หญิง	110 (48.25)	118 (51.75)	228 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.23 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ผู้ที่เป็นผู้หญิง โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 110 คน (ร้อยละ 48.25)

ตารางที่ 4.24 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามอายุ

อายุ	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
ต่ำกว่า 20 ปี	16 (47.06)	18 (52.94)	34 (100.00)
20 - 30 ปี	41 (50.00)	41 (50.00)	82 (100.00)
31 - 40 ปี	77 (53.47)	67 (46.53)	144 (100.00)
41 - 50 ปี	48 (51.06)	46 (48.94)	94 (100.00)
50 ปีขึ้นไป	14 (50.00)	14 (50.00)	28 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.24 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 77 คน (ร้อยละ 53.47)

ตารางที่ 4.25 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
ประถมศึกษา ต่ำกว่า ป.4	10 (45.45)	12 (54.55)	22 (100.00)
ประถมศึกษา ป.4 - ป.6	28 (50.91)	27 (49.09)	55 (100.00)
มัธยมศึกษาตอนต้น ม.1 - ม.3	25 (53.19)	22 (46.81)	47 (100.00)
มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4 - ม.6	38 (54.29)	32 (45.71)	70 (100.00)
ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา	53 (48.63)	56 (51.37)	109 (100.00)
ปริญญาตรี	23 (51.11)	22 (48.89)	45 (100.00)
ปริญญาโท	12 (57.14)	9 (42.86)	21 (100.00)
ปริญญาเอก	7 (53.85)	6 (46.15)	13 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.25 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ผู้ที่สำเร็จการศึกษา ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 53 คน (ร้อยละ 48.63)

ตารางที่ 4.26 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
ค้าขาย	40 (52.63)	36 (47.37)	76 (100.00)
เกษตรกรกรรม	58 (53.21)	51 (46.79)	109 (100.00)
รับจ้าง	48 (48.00)	52 (52.00)	100 (100.00)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	42 (51.85)	39 (48.15)	81 (100.00)
ธุรกิจเอกชน	8 (50.00)	8 (50.00)	16 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.26 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 58 คน (ร้อยละ 53.21)

ตารางที่ 4.27 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
โสด	63 (52.50)	57 (47.50)	120 (100.00)
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	99 (51.03)	95 (48.97)	194 (100.00)
หย่า/หม้าย	34 (50.00)	34 (50.00)	68 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.27 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ผู้ที่มีสถานภาพแต่งงานและอยู่ด้วยกัน โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 99 คน (ร้อยละ 51.03)

ตารางที่ 4.28 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามสถานภาพ
ครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
หัวหน้าครอบครัว	49 (51.58)	46 (48.42)	95 (100.00)
คู่สมรส	92 (51.40)	87 (48.60)	179 (100.00)
บุตร	42 (50.60)	41 (49.40)	83 (100.00)
ญาติ	13 (52.00)	12 (48.00)	25 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.28 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามสถานภาพครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ผู้ที่มีสถานภาพครอบครัวเป็นคู่สมรส โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 92 คน (ร้อยละ 51.40)

ตารางที่ 4.29 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามรายได้หลัก
ของครอบครัวมาจาก

รายได้หลักของครอบครัวมาจาก	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
ค้าขาย	36 (51.43)	34 (48.57)	70 (100.00)
เกษตรกรรม	65 (52.42)	59 (47.58)	124 (100.00)
รับจ้าง	46 (46.94)	52 (53.06)	98 (100.00)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	42 (53.85)	36 (46.15)	78 (100.00)
ธุรกิจเอกชน	8 (66.67)	4 (33.33)	12 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.29 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามรายได้หลักของครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ครอบครัวที่มีรายได้จากอาชีพเกษตรกรรม โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 65 คน (ร้อยละ 52.42)

ตารางที่ 4.30 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามรายได้เฉลี่ย
ครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน)

รายได้เฉลี่ยครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน)	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
น้อยกว่า 10,000 บาท	48 (49.48)	49 (50.52)	97 (100.00)
10,001 – 20,000 บาท	93 (51.67)	87 (48.33)	180 (100.00)
20,001 – 30,000 บาท	39 (51.32)	37 (48.68)	76 (100.00)
30,001 – 40,000 บาท	12 (52.17)	11 (47.83)	23 (100.00)
มากกว่า 40,000 บาท	4 (66.67)	2 (33.33)	6 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.30 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตาม รายได้เฉลี่ย
ครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน) พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ผู้ที่
มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน) จำนวน 10,001 – 20,000 บาท โดยตอบคำถาม
ถูกต้อง จำนวน 93 คน (ร้อยละ 51.67)

ตารางที่ 4.31 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามสมาชิกใน
ครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
1 – 2 คน	42 (45.65)	50 (54.35)	92 (100.00)
3 - 4 คน	97 (54.80)	80 (45.20)	177 (100.00)
5 - 6 คน	40 (51.28)	38 (48.72)	78 (100.00)
7 คนขึ้นไป	17 (48.57)	18 (51.43)	35 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.31 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตาม สมาชิกใน
ครัวเรือน พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ครอบครัวที่มีสมาชิกใน
ครอบครัว 3-4 คน โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 97 คน (ร้อยละ 54.80)

ตารางที่ 4.32 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามประเภทที่
พักอาศัยของครอบครัว

ประเภทที่พักอาศัยของครอบครัว	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย		รวม
	ตอบถูก	ตอบผิด	
บ้านพักอาศัย	57 (50.90)	55 (49.10)	112 (100.00)
ค้าขายประกอบธุรกิจ	91 (48.66)	96 (51.34)	187 (100.00)
บ้านพักอาศัยและประกอบธุรกิจ	48 (57.83)	35 (42.17)	83 (100.00)
รวม	196 (51.31)	186 (48.69)	382 (100.00)

จากตารางที่ 4.32 แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตาม ประเภทที่พักอาศัยของครอบครัว พบว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมาก คือ ครอบครัวที่มีที่พักอาศัยเป็นร้านค้าขายประกอบธุรกิจ โดยตอบคำถามถูกต้อง จำนวน 91 คน (ร้อยละ 48.66)

ตารางที่ 4.33 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบคำถาม การรับรู้ข่าวสาร

รายการ	ตอบใช่		ตอบไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านได้รับรู้ข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยจากสื่อโทรทัศน์/วิทยุ	265	69.40	117	30.60
2. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารแนะนำของทางราชการ	168	44.00	214	56.00
3. ท่านได้รับความรู้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ในการจัดการขยะมูลฝอย	198	51.80	184	48.20
4. ท่านได้รับการแนะนำ/ประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่เทศบาล	303	79.30	79	20.70
5. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนในชุมชน	284	74.30	98	25.70

จากตารางที่ 4.33 แสดงจำนวนและร้อยละ ของการรับรู้ข่าวสาร ของกลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ในเขตเทศบาลตำบลหะเซ ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ข้อคำถามที่ 1 ท่านได้รับรู้ข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยจาก สื่อโทรทัศน์/วิทยุ การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าใช่ จำนวน 265 คน (ร้อยละ 69.40) และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 117 คน (ร้อยละ 30.60)

ข้อคำถามที่ 2 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารแนะนำของทางราชการ การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าไม่ใช่ 214 คน (ร้อยละ 56.00) และตอบว่าใช่ จำนวน 168 คน (ร้อยละ 44.00)

ข้อคำถามที่ 3 ท่านได้รับความรู้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ในการจัดการขยะมูลฝอย การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าใช่ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 51.80) และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 184 คน (ร้อยละ 48.20)

ข้อคำถามที่ 4 ท่านได้รับการแนะนำ/ประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่เทศบาล การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าใช่ จำนวน 303 คน (ร้อยละ 79.30) และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 79 คน (ร้อยละ 20.70)

ข้อคำถามที่ 5 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนในชุมชน การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าใช่ จำนวน 284 คน (ร้อยละ 74.30) และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 98 คน (ร้อยละ 25.70)

ตารางที่ 4.34 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบคำถาม การมีส่วนร่วมของประชากรในการจัดการขยะมูลฝอย

รายการ	ตอบใช่		ตอบไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน	162	42.40	220	57.60
2. ท่านได้ร่วมปฏิบัติงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ด้วยการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกก่อนทิ้ง	273	71.50	109	28.50
3. ท่านได้นำขยะมูลฝอยทิ้งในถังขยะสีต่างๆ ตามประเภทขยะที่แยกไว้	215	56.30	167	43.70
4. ท่านได้แนะนำเพื่อนบ้านคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเป็นการช่วยลดปริมาณขยะได้	304	79.60	78	20.40
5. ท่านสร้างวินัยการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ภายในครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก	321	84.00	61	16.00

จากตารางที่ 4.34 แสดงจำนวนและร้อยละ ของการมีส่วนร่วมของประชากรในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ในเขตเทศบาลตำบลชะ ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ข้อคำถามที่ 1 ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 220 คน (ร้อยละ 57.60) และตอบว่าใช่ จำนวน 162 คน (ร้อยละ 42.40)

ข้อคำถามที่ 2 ท่านได้ร่วมปฏิบัติงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนด้วยการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ก่อนทิ้ง การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าใช่ จำนวน 273 คน (ร้อยละ 71.50) และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 109 คน (ร้อยละ 28.50)

ข้อคำถามที่ 3 ท่านได้นำขยะมูลฝอยทิ้งในถังขยะสีต่างๆ ตามประเภทขยะที่แยกไว้ การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าใช่ จำนวน 215 คน (ร้อยละ 56.30) และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 167 คน (ร้อยละ 43.70)

ข้อคำถามที่ 4 ท่านได้แนะนำเพื่อนบ้านคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเป็นการช่วยลดปริมาณขยะได้ การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าใช่ จำนวน 304 คน (ร้อยละ 79.60) และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 78 คน (ร้อยละ 20.40)

ข้อคำถามที่ 5 ท่านสร้างวินัยการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ภายในครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก การศึกษาสรุปได้ว่าประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบว่าใช่ จำนวน 321 คน (ร้อยละ 84.00) และตอบว่าไม่ใช่ จำนวน 61 คน (ร้อยละ 16.00)

4.4 พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
พฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย	2.76	1.14	พอใช้
1. ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่อให้เกิดขยะมากเกินไปเป็นประจำ			
2. ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ต้องใช้ถุงพลาสติกมากเกินไปเป็นประจำ	2.85	1.06	พอใช้
3. ท่านบอกกล่าวสมาชิกภายในบ้านให้ใช้สินค้าที่ก่อให้เกิดขยะน้อยที่สุด	2.92	1.34	พอใช้

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. ท่านให้คำแนะนำกับเพื่อนบ้านเพื่อให้ลดขยะ	2.97	1.26	พอใช้
5. ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เทศบาลเป็นอย่างดีในการลดขยะ	3.08	1.22	พอใช้
6. ท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่ใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลายใบ	3.06	1.28	พอใช้
รวม	2.94	0.50	พอใช้
พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่	3.43	0.99	พอใช้
1. ท่านมักจะใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก			
2. ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือขวดแก้วท่านนำกลับมาใช้ใหม่ได้	3.30	1.09	พอใช้
3. ขยะที่เป็นวัสดุประเภทโลหะท่านนำกลับมาใช้เป็นของตกแต่งหรือของใช้ในบ้าน	3.36	1.06	พอใช้
4. วัสดุประเภทไม้ท่านนำกลับมาซ่อมแซมหรือนำกลับมาใช้ใหม่อีก	3.70	1.19	พอใช้
5. ขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ท่านเก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ใหม่อีก	3.82	1.21	ดี
6. ท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้นำกลับมาใช้ใหม่อีก	3.93	1.20	ดี
รวม	3.59	0.56	พอใช้
พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	3.02	1.13	พอใช้
1. ครอบครัวของท่านมีการคัดแยกขยะเปียกขยะแห้งออกจากกัน			
2. ท่านทิ้งขยะเปียกต้องมีภาชนะรองรับเสมอ	2.84	1.24	พอใช้
3. ท่านทิ้งขยะตรงตามเวลานัดที่ทางเทศบาลมาเก็บเสมอ	2.95	1.23	พอใช้
4. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภทหลอดนื้อนอน กระป๋องสีสเปรย์ก่อนทิ้งขยะเสมอ	3.18	1.22	พอใช้
5. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภทถ่านไฟฉายก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ	2.69	1.11	พอใช้

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภทถุงพลาสติกก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ	3.39	1.13	พอใช้
รวม	3.01	0.58	พอใช้
ในภาพรวม	3.18	0.31	พอใช้

จากตารางที่ 4.35 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ของประชากรในเขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบรรพริ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาพรวม ประชากรมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านพฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย ในภาพรวม ประชากรมีพฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เทศบาลเป็นอย่างดีในการลดขยะ ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 1.22) และน้อยสุดในข้อ ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่อให้เกิดขยะมากเกินไป ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 1.14) ส่วนในด้านพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ ในภาพรวม ประชากรมีพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.56) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้ นำกลับมาใช้ใหม่อีก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 1.20) และน้อยสุดในข้อ ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือขวดแก้ว ท่านนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.09) และด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย ในภาพรวม ประชากรมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีการคัดแยกขยะประเภทถุงพลาสติกก่อนทิ้งลง ถังขยะเสมอ ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 1.13) และน้อยสุดในข้อ ท่านมีการคัดแยกขยะประเภทถ่านไฟฉายก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 1.11)

4.5 พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามกลุ่ม

การเปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบรรพริ จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามกลุ่ม โดยตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ใช้สถิติค่าที (t-test) ชนิดเป็นอิสระแก่กันทำการทดสอบ ส่วนตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์ความ

แปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method) มีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.36 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	ชาย (n = 154)		หญิง (n = 228)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
พฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย	2.89	0.52	2.98	0.48	-1.75	0.80
พฤติกรรมนำกลับมาใช้ใหม่	3.55	0.55	3.64	0.56	-2.04	0.03*
พฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย	3.07	0.58	2.97	0.57	1.67	0.09
รวม	3.16	0.29	3.20	0.32	-1.14	0.25

*p ≤ 0.05

จากตาราง 4.36 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศต่างกัน ในภาพรวมมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมนำกลับมาใช้ใหม่ โดยกลุ่มเพศหญิงมีพฤติกรรมนำกลับมาใช้ใหม่มากกว่ากลุ่มเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.37 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอายุ

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	2.028	4	0.507	2.034	0.089
	ภายในกลุ่ม	93.975	377	0.249		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	1.825	4	0.456	1.446	0.218
	ภายในกลุ่ม	118.941	377	0.315		
	รวม	120.766	381			
พฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	3.994	4	0.998	2.998	0.019*
	ภายในกลุ่ม	125.556	377	0.333		
	รวม	129.550	381			

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
	ระหว่างกลุ่ม	0.349	4	0.087	0.894	0.467
รวม	ภายในกลุ่ม	36.815	377	0.098		
	รวม	37.164	381			

* $p \leq 0.05$

จากตาราง 4.36 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแะระ อำเภอบึงนาราง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อตรวจพบนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ได้ผล ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอายุ

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย		ต่ำกว่า 20 ปี	อายุ 20-30 ปี	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41-50 ปี	อายุ 50 ปีขึ้นไป
พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	\bar{X}	2.95	3.03	3.06	3.04	2.66
ต่ำกว่า 20 ปี	2.95	-	0.97	0.91	0.96	0.42
อายุ 21-30 ปี	3.03	-	-	0.99	1.00	0.07
อายุ 31-40 ปี	3.06	-	-	-	1.00	0.02*
อายุ 41-50 ปี	3.04	-	-	-	-	0.05
อายุ 50 ปีขึ้นไป	2.66	-	-	-	-	-

* $p \leq 0.05$

จากตาราง 4.38 พบว่า พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย กลุ่มอายุ 31-40 ปี มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มอายุ 50 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.39 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามระดับการศึกษา

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	1.155	7	0.165	0.651	0.714
	ภายในกลุ่ม	94.847	374	0.254		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	3.335	7	0.476	1.517	0.160
	ภายในกลุ่ม	117.432	374	0.314		
	รวม	120.766	381			
พฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	3.476	7	0.497	1.473	0.175
	ภายในกลุ่ม	126.074	374	0.337		
	รวม	129.550	381			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.702	7	0.100	1.029	0.410
	ภายในกลุ่ม	36.462	374	0.097		
	รวม	37.164	381			

จากตาราง 4.39 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลชะอำ อำเภอทวาย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.40 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	2.666	4	0.667	2.692	0.031*
	ภายในกลุ่ม	93.336	377	0.248		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	1.352	4	0.338	1.067	0.373
	ภายในกลุ่ม	119.415	377	0.317		
	รวม	120.766	381			

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมกีดกันแยกขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	6.430	4	1.607	4.922	0.001*
	ภายในกลุ่ม	123.120	377	0.327		
	รวม	129.550	381			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.538	4	0.385	4.070	0.003*
	ภายในกลุ่ม	35.625	377	0.094		
	รวม	37.164	381			

* $p \leq 0.05$

จากตาราง 4.40 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอาชีพต่างกัน ในภาพรวม มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย และ ด้านพฤติกรรมกีดกันแยกขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อตรวจพบนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยการทดสอบตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ได้ผล ดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอาชีพ

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย		ค้าขาย	เกษตรกรรม	รับจ้าง	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจเอกชน
พฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย	\bar{X}	2.95	2.84	3.05	2.96	2.82
ค้าขาย	2.95	-	0.70	0.75	1.00	0.92
เกษตรกรรม	2.84	-	-	0.04*	0.58	1.00
รับจ้าง	3.05	-	-	-	0.82	0.55
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.96	-	-	-	-	0.89
ธุรกิจเอกชน	2.82	-	-	-	-	-

ตารางที่ 4.41 (ต่อ)

พฤติกรรมในการจัดการ ขยะมูลฝอย		ค้าขาย	เกษตร กรรม	รับจ้าง	รับ ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ เอกชน
พฤติกรรมการคัดแยก ขยะมูลฝอย	\bar{X}	2.95	2.86	3.10	3.09	3.40
ค้าขาย	2.95	-	0.90	0.56	0.66	0.08
เกษตรกรรม	2.86	-	-	0.06	0.12	0.01*
รับจ้าง	3.10	-	-	-	1.00	0.41
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.09	-	-	-	-	0.40
ธุรกิจเอกชน	3.40	-	-	-	-	-
ในภาพรวม	\bar{X}	3.13	3.11	3.27	3.20	3.25
ค้าขาย	3.13	-	0.99	0.08	0.77	0.73
เกษตรกรรม	3.11	-	-	0.01*	0.44	0.57
รับจ้าง	3.27	-	-	-	0.70	1.00
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.20	-	-	-	-	0.98
ธุรกิจเอกชน	3.25	-	-	-	-	-

* $p \leq 0.05$

จากตาราง 4.41 พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้ที่ประกอบอาชีพต่างกัน ในภาพรวม พบว่า กลุ่มอาชีพรับจ้างมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย มากกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย ของกลุ่มอาชีพรับจ้างมีพฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย มากกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านพฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย ของกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม มีพฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.42 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามสถานภาพสมรส

รายการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมการลดการเกิด ขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	0.177	2	0.088	0.349	0.705
	ภายในกลุ่ม	95.826	379	0.253		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	.089	2	0.044	0.139	0.870
	ภายในกลุ่ม	120.678	379	0.318		
	รวม	120.766	381			
พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	0.706	2	0.353	1.038	0.355
	ภายในกลุ่ม	128.844	379	0.340		
	รวม	129.550	381			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.040	2	0.020	0.206	0.814
	ภายในกลุ่ม	37.124	379	0.098		
	รวม	37.164	381			

จากตาราง 4.42 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.43 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามสถานภาพครอบครัว

รายการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมการลดการเกิด ขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	1.054	3	0.351	1.398	0.243
	ภายในกลุ่ม	94.949	378	0.251		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	0.432	3	0.144	0.452	0.716
	ภายในกลุ่ม	120.335	378	0.318		
	รวม	120.766	381			

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมกรดแคกขะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	0.082	3	0.027	0.080	0.971
	ภายในกลุ่ม	129.468	378	0.343		
	รวม	129.550	381			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.124	3	0.041	0.423	0.737
	ภายในกลุ่ม	37.040	378	0.098		
	รวม	37.164	381			

จากตาราง 4.43 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแซะ อำเภอศรีบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.44 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามรายได้หลักของครอบครัวมาจาก

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมกรดการเกิดขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	1.773	4	0.443	1.773	0.134
	ภายในกลุ่ม	94.230	377	0.250		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมกรอนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	2.365	4	0.591	1.883	0.113
	ภายในกลุ่ม	118.401	377	0.314		
	รวม	120.766	381			
พฤติกรรมกรดแคกขะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	4.809	4	1.202	3.633	0.006*
	ภายในกลุ่ม	124.741	377	0.331		
	รวม	129.550	381			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.101	4	0.525	5.646	0.000*
	ภายในกลุ่ม	35.063	377	0.093		
	รวม	37.164	381			

* $p \leq 0.05$

จากตาราง 4.44 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลชะอำ อำเภอทวาย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีรายได้หลักของครอบครัวมาจาก ต่างกัน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้าน พฤติกรรมในการคัดแยกขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อตรวจพบนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยการทดสอบตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ได้ผล ดังตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามรายหลักของครอบครัวมาจาก

พฤติกรรมในการจัดการ ขยะมูลฝอย		ค่าขาย	เกษตรกรรม	รับจ้าง	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ เอกชน
พฤติกรรมการคัดแยก ขยะมูลฝอย	\bar{X}	2.98	2.90	3.15	3.07	2.76
ค่าขาย	2.98	-	0.90	0.45	0.92	0.81
เกษตรกรรม	2.90	-	-	0.02*	0.33	0.96
รับจ้าง	3.15	-	-	-	0.93	0.28
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.07	-	-	-	-	0.53
ธุรกิจเอกชน	2.76	-	-	-	-	-
ในภาพรวม	\bar{X}	3.13	3.13	3.29	3.20	2.98
ค่าขาย	3.13	-	1.00	0.02*	0.77	0.67
เกษตรกรรม	3.13	-	-	0.00*	0.75	0.59
รับจ้าง	3.29	-	-	-	0.39	0.03*
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.20	-	-	-	-	0.27
ธุรกิจเอกชน	2.98	-	-	-	-	-

* $p \leq 0.05$

จากตาราง 4.45 พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้ที่มีรายหลักของครอบครัวมาจากที่ต่างกัน ในภาพรวม พบว่า กลุ่มรายได้หลักอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มรายได้หลัก อาชีพค้าขายและเกษตรกรรม และกลุ่มธุรกิจเอกชน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย ของ กลุ่มรายได้มาจากรับจ้าง มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยมากกว่า กลุ่มที่มรายได้หลักจากเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.46 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามรายเฉลี่ยครอบครัว ประมาณ (บาทต่อเดือน)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมลดการเกิดขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	1.076	4	0.269	1.068	0.372
	ภายในกลุ่ม	94.927	377	0.252		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	0.801	4	0.200	0.629	0.642
	ภายในกลุ่ม	119.965	377	0.318		
	รวม	120.766	381			
พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	0.392	4	0.098	0.286	0.887
	ภายในกลุ่ม	129.158	377	0.343		
	รวม	129.550	381			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.187	4	0.047	0.477	0.753
	ภายในกลุ่ม	36.977	377	0.098		
	รวม	37.164	381			

จากตาราง 4.46 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลชะอำ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่มีรายเฉลี่ยครอบครัวประมาณ (บาทต่อเดือน) ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.47 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	3.605	3	1.202	4.916	0.002*
	ภายในกลุ่ม	92.398	378	0.244		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	1.134	3	0.378	1.195	0.312
	ภายในกลุ่ม	119.632	378	0.316		
	รวม	120.766	381			
พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	6.031	3	2.010	6.152	0.000*
	ภายในกลุ่ม	123.519	378	0.327		
	รวม	129.550	381			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.396	3	0.465	4.918	0.002*
	ภายในกลุ่ม	35.768	378	0.095		
	รวม	37.164	381			

* $p \leq 0.05$

จากตาราง 4.47 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลชะอำ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน ในภาพรวม มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านพฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย และพฤติกรรมในการคัดแยกขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อตรวจพบนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยการทดสอบตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ได้ผล ดังตารางที่ 4.49

ตารางที่ 4.48 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

พฤติกรรมในการจัดการ ขยะมูลฝอย		1 – 2 คน	3 - 4 คน	5 - 6 คน	7 คนขึ้นไป
พฤติกรรมลดการ เกิดขยะมูลฝอย	\bar{X}	3.11	2.89	2.91	2.81
1 – 2 คน	3.11	-	0.01*	0.80	0.03*
3 - 4 คน	2.89	-	-	0.99	0.86
5 - 6 คน	2.91	-	-	-	0.82
7 คนขึ้นไป	2.81	-	-	-	-
พฤติกรรมคัดแยก ขยะมูลฝอย	\bar{X}	3.06	3.09	2.94	2.66
1 – 2 คน	3.06	-	0.99	0.57	0.00*
3 - 4 คน	3.09	-	-	0.30	0.00*
5 - 6 คน	2.94	-	-	-	0.12
7 คนขึ้นไป	2.66	-	-	-	-
ในภาพรวม	\bar{X}	32.4	3.20	3.12	3.05
1 – 2 คน	3.24	-	0.78	0.07	0.01*
3 - 4 คน	3.20	-	-	0.24	0.05
5 - 6 คน	3.12	-	-	-	0.73
7 คนขึ้นไป	3.05	-	-	-	-

* $p \leq 0.05$

จากตาราง 4.48 พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน ในภาพรวม พบว่า กลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัว 7 คนขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย กลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน และ กลุ่มสมาชิกในครอบครัว 7 คนขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้าน พฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย กลุ่มสมาชิกในครอบครัว 7 คนขึ้นไป มีพฤติกรรมในการคัดแยกขยะมูลฝอยน้อยกว่ากลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน และ 3-4 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.49 เปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามที่พักอาศัยของครอบครัว

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	1.092	2	0.546	2.180	0.114
	ภายในกลุ่ม	94.911	379	0.250		
	รวม	96.003	381			
พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่	ระหว่างกลุ่ม	0.487	2	0.244	0.768	0.465
	ภายในกลุ่ม	120.279	379	0.317		
	รวม	120.766	381			
พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	ระหว่างกลุ่ม	1.236	2	0.618	1.826	0.163
	ภายในกลุ่ม	128.314	379	0.339		
	รวม	129.550	381			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.407	2	0.203	2.096	0.124
	ภายในกลุ่ม	36.757	379	0.097		
	รวม	37.164	381			

จากตาราง 4.49 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลชะอำ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ที่มีที่พักอาศัยของครอบครัวต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาชนิดและประเภทขยะในเขตเทศบาลตำบลแชะเพื่อศึกษาถึงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของ ประชากรในการจัดการขยะมูลฝอยความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และเพื่อศึกษาพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแชะการลดการเพิ่มการเกิดขยะมูลฝอย การนำกลับมาใช้ใหม่ การคัดแยกขยะ ประชากรที่ใช้การศึกษาศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ หัวหน้าครอบครัวในเขตเทศบาลตำบลแชะ จังหวัดนครราชสีมาทั้งสิ้น 9 ชุมชน จำนวน 2,647 ครัวเรือน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 399.84 ครัวเรือนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจึงใช้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 405 ครัวเรือน จากนั้นทำการแบ่งสัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างให้ครบทั้ง 9 ชุมชนจะได้ชุมชนละ 45 ครัวเรือน โดยใช้สูตรการคำนวณตัวอย่างประชากรของ Yamane' เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมาโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับชนิดและประเภทขยะและปริมาณขยะมูลฝอยที่ทิ้ง ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชากรในการจัดการขยะมูลฝอย และ ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชากร การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานศึกษาทางสังคมศาสตร์ (SPSS) วิเคราะห์ข้อมูล ได้ผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการศึกษาชนิดและประเภทขยะในเขตเทศบาลตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 382 คน ใน 4 สัปดาห์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็น ขยะอินทรีย์ จำนวน 6,472.80 ก.ก. (ร้อยละ 58.10) ใน 4 สัปดาห์ รองลงมาเป็น ขยะรีไซเคิล จำนวน 2,887.80 ก.ก. (ร้อยละ 25.90) ใน 4 สัปดาห์ ขยะทั่วไป จำนวน 1019.60 ก.ก. (ร้อยละ

ละ 9.10) ใน 4 สัปดาห์ และน้อยสุด ขยะอันตราย จำนวน 765.40 ก.ก (ร้อยละ 6.90) ใน 4 สัปดาห์

2. ผลศึกษาถึงความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชากรในการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ในภาพรวมประชากร ส่วนใหญ่ตอบถูก จำนวน 196 คน (ร้อยละ 51.31) และ ตอบผิด จำนวน 186 คน (ร้อยละ 48.96) ส่วนในรายข้อ พบว่าข้อที่ประชากรส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุด คือ เศษผัก เศษอาหารทิ้งลงในถังสีใด จำนวน 305 คน (ร้อยละ 79.80) ส่วนข้อที่ประชากรตอบผิดมากที่สุดคือ ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติทิ้งลงในถังขยะสีใด จำนวน 298 คน (ร้อยละ 78.01) ส่วนการรับรู้ข่าวสาร พบว่าประชากรส่วนใหญ่ได้รับการแนะนำ/ประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่เทศบาล จำนวน 303 คน (ร้อยละ 79.30) และน้อยสุดคือ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารแนะนำของทางราชการ จำนวน 168 คน (ร้อยละ 44.00) และการมีส่วนร่วมพบว่าประชากรส่วนใหญ่ ได้แนะนำเพื่อนบ้านคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเป็นการช่วยลดปริมาณขยะได้ จำนวน 304 คน (ร้อยละ 79.60) และน้อยสุดคือ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน จำนวน 162 คน (ร้อยละ 42.20)
3. ผลการศึกษาพฤติกรรมในการกำจัดขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแะสะสรุปได้ดังนี้ ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแะสะ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวม พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}=3.18$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย ในภาพรวม ประชากรมีพฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}=2.94$, S.D. = 0.50) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนในด้านพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ ในภาพรวม ประชากรมีพฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}=3.59$, S.D. = 0.56) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง และด้านพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย ในภาพรวม ประชากรมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}=3.01$, S.D. = 0.58)
4. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลแะสะ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามกลุ่มตัวแปร สรุปได้ดังนี้ ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแะสะ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอาชีพ รายได้หลักของครอบครัว และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ต่างกัน ในภาพรวมมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน

ประชากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพครอบครัว ราย
เฉลี่ยครอบครัว(บาท/เดือน) และ มีที่พักอาศัยของครอบครัว ต่างกัน ในภาพรวม มี
พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลชะ
อำเภอบรรพือ จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เทศบาลตำบลชะอำ ควรจัดให้มีถังขยะแยกประเภทไว้ตามจุดต่างๆในชุมชน
2. เทศบาลตำบลชะอำ ควรมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับขยะที่สามารถย่อยสลายได้ใน
ธรรมชาติว่าควรทิ้งลงในถังขยะสีใด
3. เทศบาลตำบลชะอำ ควรมีการจัดช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากเอกสารแนะนำของทาง
ราชการ ให้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น
4. เทศบาลตำบลชะอำ ควรมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับขยะมูลฝอย โดยให้ประชาชนได้เข้า
ไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน
5. เทศบาลตำบลชะอำ ควรมีการส่งเสริมและแนะนำให้ประชาชนเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ต้อง
ใช้ถุงพลาสติกมากเกินไปจนความจำเป็น
6. เทศบาลตำบลชะอำ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและให้ความรู้การนำขยะที่เป็นวัสดุ
ประเภทโลหะทำนํ้ากลับมาใช้เป็นของตกแต่งหรือของใช้ในบ้าน
7. เทศบาลตำบลชะอำ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและให้ความรู้การคัดแยกขยะ
ประเภทอํานไฟฉายก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2548). คู่มือแนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะ. กรุงเทพมหานคร.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.(2545). ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.กรุงเทพมหานคร. ฉบับปรับปรุงใหม่.
- ชลพกา เศรษฐพิทยากุล. (2548). การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในเขต กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา หมู่บ้านสัมมนากร เขตบางกะปิ. วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมือง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชัชกุล รันตวิบูลย์. (2543). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัชพล โปธิสุวรรณ. (2542) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายจากบ้านเรือน : กรณีศึกษาประชาชนที่มีบ้านพักอาศัยอยู่ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ตาลีศา เนียมมณี และเกศสิรี ปั้นธุระ. (2549). พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. รายงานวิจัย ศูนย์การศึกษาดุสิตวิทยา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ณัฐรดี คงคั่น. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทวัญ พัฒนาพงศ์ศักดิ์. (2540). การแยกมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยที่แยกแล้วในแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนพร พนาคุปต์. (2538). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนอาศัยในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนาพร ประสิทธิ์รินราพันธ์.(2544). รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการขยะชุมชน กรณีบ้าน ดงม่อน กระทิง เทศบาลนครลำปาง. บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นำชัย ทนุผล. (2540). การวางแผนและประเมินผลงานส่งเสริม. เชียงใหม่ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- นิรมล กลับชุ่ม.(2534). **ความรู้และพฤติกรรมของนักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหิดล.**
- บุญต่วน แก้วปิ่นตา. (2541). **เอกสารประกอบการสอนเรื่องการสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม.**
ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภาเพ็ญ สุวรร. (2526). **ทัศนคติ การวัดและการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.** (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ประสาน ตั้งนสิกุลบุตร. (2539). **การมีส่วนร่วมของประชาชนกรณีโรงไฟฟ้าพลังความร้อน จังหวัดเชียงใหม่.** ในบทเรียนจากโรงไฟฟ้ายะ-ลิกไนต์ อ.หางดง.เชียงใหม่. โรงพิมพ์สันติภาพ.
- วรวิگانต์ แสนไชย. (2544). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- วิชัย ลักษณะรุจิ.(2541). **วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในชุมชนบ้านห้วย.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม),มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- วิภาดา เจริญลาภ. (2539). **การเปลี่ยนแปลงกระบวนการรับรู้และการจัดการกับข่าวสารข้อมูลของประชาชนกิ่งเมืองกิ่งชนบท.** วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต(การศึกษานอกระบบ), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิรัช ชมชื่น. (2537). **พฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.สภาอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2539). รายงานการสัมมนาแนวทางการจัดการขยะ:กรณีศึกษาเมืองเชียงใหม่. (เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2538 ณ สำนักบริการวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ม.ป.ท.**
- สมทิพย์ ดำนธีวินิชย์. (2541). **มูลฝอย และของเสียที่เป็นภัย.** ม.ป.ท.
- สมบูรณ์ ชันเมือง. (2542) . **การจัดการมูลฝอยในครัวเรือน เขตเทศบาลเมืองพะเยา.การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. (2548). **รายงานหลักการและเหตุผลโครงการศึกษาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและขยะมูลฝอยอันตรายชุมชนระดับประเทศ.**
- สุธาสินี อินทร์ผูก. (2548). **ความตระหนักในปัญหาการจัดการมูลฝอยกับพฤติกรรมการนำมูลฝอยแห้งกลับมาใช้ซ้ำของประชาชนเขตเทศบาลนครลำปาง.การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**

- สุนีย์ สีสวรรณ. (2540). **ความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาลบรมราชชนนี เขตภาคเหนือตอนบน. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- สุเมธ เคียววิเศษ. (2527). **พฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : โพรี่สามต้นการพิมพ์.**
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, เตือนใจ เกตุษา และบุญมี พันธุ์ไทย. (2545) **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.**
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2546). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทางการปฏิบัติการ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- อรพิน แสงสว่าง. (2539). **จิตวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยามศิลป์.**
- อรุณรัศมี จันทราช. (2543). **การจัดการมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพะเยา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต(การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- อโนราช วิบุลากุล. (2544). **ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการมูลฝอยภายใต้แนวคิดประชาสังคม : ศึกษากรณีชุมชนกำแพงเมือง เทศบาลนครลำปางจังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**

ภาคผนวก ก

เลขที่แบบสอบถาม.....

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลเขชะ อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ข้อมูลทุกอย่างขอรับรองว่าจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล ๔ ส่วน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง

ตอนที่ ๓ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

ตอนที่ ๔ พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอย พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่ พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ในช่อง () หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก และตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑.๑ เพศ

- () ๑. ชาย () ๒. หญิง

๑.๒ อายุ

- () ๑. ต่ำกว่า ๒๐ ปี () ๒. ๒๐ – ๓๐ ปี () ๓. ๓๑ – ๔๐ ปี
() ๔. ๔๑-๕๐ ปี () ๕. ๕๐ ปีขึ้นไป

๑.๓ ระดับการศึกษา

- () ๑. ประถมศึกษา ต่ำกว่า ป.๔ () ๒. ประถมศึกษา ป.๔ –ป.๖
() ๓. มัธยมศึกษาตอนต้น ม.๑-ม.๓ () ๔. มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.๔-ม.๖
() ๕. ปวช./ปวส./อนุปริญญา () ๖.ปริญญาตรี
() ๗.ปริญญาโท () ๘.ปริญญาเอก

๑.๔ อาชีพ

- () ๑. ค้าขาย () ๒. เกษตรกรรม () ๓. รับจ้าง
() ๔. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () ๕. ธุรกิจเอกชน () ๖. อื่นๆ ระบุ.....

๑.๕ สถานภาพสมรส

- () ๑. โสด () ๒. แต่งงานและอยู่ด้วยกัน
() ๓. หย่า/ม่าย

๑.๖ สถานภาพครอบครัว

- () ๑. หัวหน้าครอบครัว () ๒. คู่สมรส
() ๓. บุตร () ๔. ญาติ

๑.๗ รายได้หลักของครอบครัวมาจาก

- () ๑. ค้าขาย () ๒. เกษตรกรรม () ๓. รับจ้าง
() ๔. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () ๕. ธุรกิจเอกชน () ๖. อื่นๆ ระบุ

๑.๘ รายได้เฉลี่ยครอบครัวประมาณ (บาท/เดือน)

- () ๑. น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท () ๒. ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท
() ๓. ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท () ๔. ๓๐,๐๐๑ - ๔๐,๐๐๐ บาท
() ๕. มากกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท

๑.๘ จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน

๑. ๑ - ๒ คน

๒. ๓ - ๔ คน

๓. ๕ - ๖ คน

๔. ๗ คนขึ้นไป

๑.๑๐ ประเภทที่พักอาศัยของครอบครัว

๑. บ้านพักอาศัย

๒. กู้ขาย/ประกอบธุรกิจ

๓. บ้านพักอาศัยและประกอบธุรกิจ

ส่วนที่ ๒ ชนิดและประเภทขยะที่ทิ้ง

คำชี้แจง กรุณาทิ้งขยะให้ตรงประเภทในถุงที่เตรียมไว้ให้แล้วชั่งน้ำหนัก(ตามเอกสารที่แจก)

สัปดาห์ที่ ๑

- ๑.ขยะอินทรีย์ได้แก่ เศษผัก เศษอาหาร และเปลือกผลไม้ น้ำหนัก.....กิโลกรัม
- ๒.ขยะรีไซเคิลได้แก่แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ น้ำหนัก.....กิโลกรัม
- ๓.ขยะอันตรายได้แก่กระป๋องยาฆ่าแมลง ยาหมดอายุ
ถ่านไฟฉายใช้แล้ว เข็มฉีดยา หลอดไฟฟ้า น้ำหนัก.....กิโลกรัม
- ๔.ขยะทั่วไปได้แก่ซองบะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม
ถุงขนม ถุงพลาสติกเปื้อนอาหาร น้ำหนัก.....กิโลกรัม

สัปดาห์ที่ ๒

- ๑.ขยะอินทรีย์ได้แก่ เศษผัก เศษอาหาร และเปลือกผลไม้ น้ำหนัก.....กิโลกรัม
- ๒.ขยะรีไซเคิลได้แก่แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ น้ำหนัก.....กิโลกรัม
- ๓.ขยะอันตรายได้แก่กระป๋องยาฆ่าแมลง ยาหมดอายุ
ถ่านไฟฉายใช้แล้ว เข็มฉีดยา หลอดไฟฟ้า น้ำหนัก.....กิโลกรัม
- ๔.ขยะทั่วไปได้แก่ซองบะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม
ถุงขนม ถุงพลาสติกเปื้อนอาหาร น้ำหนัก.....กิโลกรัม

สัปดาห์ที่ ๓

- ๑.ขยะอินทรีย์ได้แก่ เศษผัก เศษอาหาร และเปลือกผลไม้ น้ำหนัก.....กิโลกรัม
- ๒.ขยะรีไซเคิลได้แก่แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ น้ำหนัก.....กิโลกรัม

๓.ขยะอันตรายได้แก่กระป๋องยาฆ่าแมลง ยาหมดอายุ

ถ่านไฟฉายใช้แล้ว เข็มฉีดยา หลอดไฟฟ้า

น้ำหนัก.....กิโลกรัม

๔.ขยะทั่วไปได้แก่ของบะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม

ถุงขนม ถุงพลาสติกเปื้อนอาหาร

น้ำหนัก.....กิโลกรัม

ลำดับที่ ๔

๑.ขยะอินทรีย์ได้แก่ เศษผัก เศษอาหาร และเปลือกผลไม้

น้ำหนัก.....กิโลกรัม

๒.ขยะรีไซเคิลได้แก่แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ

น้ำหนัก.....กิโลกรัม

๓.ขยะอันตรายได้แก่กระป๋องยาฆ่าแมลง ยาหมดอายุ

ถ่านไฟฉายใช้แล้ว เข็มฉีดยา หลอดไฟฟ้า

น้ำหนัก.....กิโลกรัม

๔.ขยะทั่วไปได้แก่ของบะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม

ถุงขนม ถุงพลาสติกเปื้อนอาหาร

น้ำหนัก.....กิโลกรัม

ส่วนที่ ๓ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของ ประชาชน
ในการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ในช่อง () หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

๑. ขยะมูลฝอยแบ่งเป็นกี่ประเภท

() ๑. ๑ () ๒. ๒ () ๓. ๓ () ๔. ๔

๒. ถังขยะมีสีแดงใช้ทิ้งสิ่งใดต่อไปนี้

() ๑. กล่องโฟม () ๒. ขวดแก้ว () ๓. กระจังสีสเปรย์ () ๔. เศษผัก

๓. ถูพลาสติกทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๔. เศษขวดแก้ว เศษขวดแก้ว ทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๕. แบตเตอรี่ ทิ้งลงในถังสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๖. เศษผัก เศษอาหารทิ้งลงในถังสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๗. ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๘. เศษพลาสติกใส่แกง ใส่กับข้าวทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๙. กระจังสีสเปรย์ทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

๑๐. เศษเปลือกลูกอมทิ้งลงในถังขยะสีใด

() ๑. สีเขียว () ๒. สีเหลือง () ๓. สีน้ำเงิน () ๔. สีแดง

การรับรู้ข่าวสาร

๑. ท่านได้รับรู้ข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยจาก

สื่อโทรทัศน์/วิทยุ () ๑. ใช่ () ๒. ไม่ใช่

๒. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารแนะนำ
ของทางราชการ ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่
๓. ท่านได้รับความรู้ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์
นิตยสารในการจัดการขยะมูลฝอย ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่
๔. ท่านได้รับการแนะนำ/ประชาสัมพันธ์จาก
เจ้าหน้าที่เทศบาล ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่
๕. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนในชุมชน ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

๑. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ
ร่วมแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่
๒. ท่านได้ร่วมปฏิบัติงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน
ด้วยการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ก่อนทิ้ง ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่
๓. ท่านได้นำขยะมูลฝอยทิ้งในถังขยะสีต่างๆตามประเภท
ขยะที่แยกไว้ ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่
๔. ท่านได้แนะนำเพื่อนบ้านคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเป็น
เป็นการช่วยลดปริมาณขยะได้ ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่
๕. ท่านสร้างวินัยการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ
ภายในครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก ๑. ใช่ ๒. ไม่ใช่

ส่วนที่ ๔ พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ในช่อง () หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก และตรงกับความเป็นจริงของท่าน

พฤติกรรมการลดการเกิด ขยะมูลฝอย	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติน้อย อย่างยิ่ง
๑. ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ ก่อให้เกิดขยะมากเกินไป ๒. ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ต้องใช้ ถุงพลาสติกมากเกินไป ๓. ท่านบอกกล่าวสมาชิกภายใน บ้านให้ใช้สินค้าที่ก่อให้เกิดขยะ น้อยที่สุด ๔. ท่านให้คำแนะนำกับเพื่อนบ้าน เพื่อลดขยะ ๕. ท่านให้ความร่วมมือกับ เจ้าหน้าที่เทศบาลเป็นอย่างดีใน การลดขยะ ๖. ท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่ สิ่งของใบใหญ่ใบเดียวมากกว่าใบ เล็กหลายใบ					
<u>พฤติกรรมการนำกลับมาใช้ใหม่</u> ๑. ท่านมักจะใช้วัสดุที่สามารถนำ กลับมาใช้ใหม่ได้อีก ๒. ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือ ขวดแก้วท่านนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ๓. ขยะที่เป็นวัสดุประเภทโลหะ ท่านนำกลับมาใช้เป็นของตกแต่ง หรือของใช้ในบ้าน					

พฤติกรรมลดการเกิด ขยะมูลฝอย	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติน้อย อย่างยิ่ง
<p>๔. วัสดุประเภทไม้ท่านนำกลับมา ซ่อมแซมหรือนำกลับมาใช้ใหม่อีก</p> <p>๕. ขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์ท่านเก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ใหม่อีก</p> <p>๖. ท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งาน ได้นำกลับมาใช้ใหม่อีก</p>					
<p>พฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย</p> <p>๑. ครอบครัวของท่านมีการคัด แยกขยะเปียกขยะแห้งออกจากกัน</p> <p>๒. ท่านทิ้งขยะเปียกต้องมีภาชนะ รองรับเสมอ</p> <p>๓. ท่านทิ้งขยะตรงตามเวลานัดที่ ทางเทศบาลมาเก็บเสมอ</p> <p>๔. ท่านมีการจัดแยกขยะประเภท หลอดนีออน กระป๋องสีสเปรย์ ก่อนทิ้งขยะเสมอ</p> <p>๕. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท ถ่านไฟฉายก่อนทิ้งลงถังขยะเสมอ</p> <p>๖. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท ถุงพลาสติกก่อนทิ้งลงถังขยะ เสมอ</p>					

ประวัติผู้เขียน

นายเฉลิมชาติ แสไพศาล เกิดเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2516 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 735 หมู่ที่ 3 ต.แะ อ.นครบุรี จ.นครราชสีมา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เมื่อปีพุทธศักราช 2547 ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแะ อําเภอนครบุรี จังหวัด นครราชสีมา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองช่าง